

Internasjonalt program

Innhold

Innledning.....	2
En solidarisk, rettferdig og feministisk verden.....	2
1. Solidaritet mot ulikhet - bistand.....	4
1.1 Demokrati, menneskerettigheter og sivilsamfunn.....	7
1.2 Systembistand	8
1.3 Utdanning, kunnskap og teknologi.....	9
1.4 Kvinneretta bistand	10
1.5 Helse og bistand	11
1.6 Seksuell og reproduktiv helse	13
2. Organisering av verden	15
2.1 FN – Forente Nasjoner	15
2.2 NATO.....	16
2.3 EU- Den Europeiske Union.....	17
2.4 EØS- Europeisk Økonomisk Samarbeid	18
2.5 OSSE - Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa	19
2.6 Europarådet	19
2.7 Norges samarbeid med Den afrikanske union (AU)	19
2.8 Den internasjonale straffedomstolen (ICC).....	20
2.9 Norden.....	22
2.10 Samarbeid og tilstedeværelse i Arktis	23
2.11 Organisering av verdenshavene	24
3. Internasjonal økonomi	25
3.1 Internasjonal handel	27
3.2 Etske investeringer	30
3.3 Investeringer i okkupasjon	32
3.4 Internasjonal hjemfallsrett.....	33
3.5 Gjeldslette.....	33
4. Mennesker på flukt	36
4.1 FNs Høykommissær for flyktninger	36
4.2 Europeiske flyktningpolitikk - nytt regionalt samarbeid.....	38
4.3 Internasjonale flyktningeleirer	39
4.4 Sårbare flyktninger.....	40
5. En tryggere verden	42
5.1 Nedrusting	43
5.1.1 Halv- og helautonome våpen.....	43
5.1.2 Atomvåpen.....	44
5.2 Internasjonal handel med strategiske varer	45
5.3 Eksport av strategiske varer	45
5.4 Humanitære militære intervensjoner.....	47
5.5 Voldtekt som våpen.....	48
6. Ekstremisme og radikaliserings	50
Ordlste for internasjonalt program	52

Innledning

En solidarisk, rettferdig og feministisk verden

Sosialdemokratiets fremste mål er å arbeide for en rettferdig verden der alle mennesker har like muligheter. AUFs kamp for et rettferdig samfunn med like muligheter strekker seg lenger utenfor Norges landegrenser, og behovet for en solidarisk, rettferdig og feministisk verden for alle mennesker er større en noen gang.

Feminisme

Kriser rammer kjønn ulikt. De aller fleste som trenger humanitær hjelp er kvinner og barn. Mange av de største flyktningkrisene befinner seg i land hvor kvinners sosiale, kulturelle og økonomiske status er vanskelig. Samtidig vet vi at kvinner oftest er overrepresentert som ofre og underrepresenterte i posisjoner som gir makt og innflytelse. Feminisme handler om frihet, likestilling og rettferdighet for alle. For å oppnå likestilling må man endre ujevne maktstrukturer og involvere både kvinner og menn. AUF skal jobbe for en feministisk verden der alle har like muligheter.

Ulikhet

I dag kontrollerer de 10 prosent rikeste 87 prosent av verdens formue. Altfor lenge har dette blitt rettferdiggjort og legitimert av både enkeltaktører og verdenssamfunnet. AUF mener at verden ikke er fattig, men urettferdig. Jorda vår er rik på ressurser, men godene fordeles urettferdig og bidrar til å opprettholde og forsterke eksisterende skiller. Derfor trenger vi en fordelingspolitikk som bygger på åpenhet, reelt demokrati og folkelig organisering og fordeler godene rettferdig og kommer fellesskapet til gode. Økonomisk og politisk ulikhet kan bare bekjempes gjennom politisk vilje.

Bistand

AUF ønsker en helomvending i bistandspolitikken, hvor vi går bort fra å snakke om fattigdomsbekjempelse og heller snakker om å bekjempe ulikhet. AUF mener norsk bistandspolitikkk skal være basert på prinsippet om hjelp til selvhjelp. Å gi bistand handler først og fremst om solidaritet og ikke veldedighet, fordi veldedighet gir et skeivt forhold mellom giver og mottaker. Fordi vi yter bistand ut i fra solidaritetstanken, må heller aldri norsk bistand blandes med norske økonomiske

interesser.

Organisering av verden

AUF vil ha en ny organisering av verden som gir grunnlag for global rettferdighet. En organisering som baserer seg på internasjonale avtaler og konvensjoner, ikke særinteresser – verken økonomiske, politiske eller militære. Slik skaper vi en ny og rettferdig verden.

Internasjonal økonomi

Dagens handelssystem bidrar til å opprettholde skeivfordeling i verden. AUF vil bygge et handelssystem som er bærekraftig, rettferdig og som skaper utvikling for alle. Verdens økonomiske vekst må ha som mål å redusere forskjellene mellom nord og sør. Gjennom rettferdige handelsavtaler kan vi sikre varig utvikling og omfordeling.

Migrasjon og flukt

Stadig flere mennesker tvinges på flukt fra krig, konflikt og klimaforandringer. I 2015 var 59,5 millioner mennesker på flukt. Det er det største antallet siden andre verdenskrig. AUF ønsker en solidarisk verden hvor mennesker på flukt kan bli møtt med respekt, forståelse og omsorg og få den nødvendige beskyttelsen mennesker på flukt har krav på. Det er en grunnleggende menneskerett å søke om beskyttelse og AUF ønsker å verne denne retten. Samtidig anerkjenner vi at dagens internasjonale asyl- og flyktningpolitikk ikke fungerer optimalt og derfor trenger en fornyelse med mål om å hjelpe mennesker på flukt på en solidarisk måte.

Utviklingen har på mange områder gått i riktig retning. Flere jenter går på skole, prevensjonsmidler blir stadig mer utbredt og vellykkede vaksinasjonsprogrammer gjør at langt flere barn vokser opp. Det er fordi gode, solide politiske reformer faktisk endrer verden. Menneskers engasjement bygger broer og en lysere fremtid. Mye er gjort, men mye står igjen. AUF tror på menneskers mulighet til å forandre og skape en bedre verden og dette programmet vil være et viktig bidrag for en mer solidarisk, rettferdig og feministisk verden.

1. Solidaritet mot ulikhet - bistand

Bistand er et viktig middel for å skape en mer rettferdig fordeling av makt og ressurser, forutsatt at bistandsprosjektene funderes på solidaritet og ikke veldedighet. Vi er kritiske til bistand som kun baserer seg på tjenesteyting og som ikke driver endringsarbeid. Det å drifte skoler og helsetjenester bør i all hovedsak være en offentlig oppgave. Dette dreier seg om at norske bistandsprosjekter ikke skal undergrave det politiske systemet og myndighetenes ansvar i mottakerlandene. Derfor skal hovedfokuset først og fremst være demokrati- og statsbygging.

Et velfungerende demokrati forutsetter lokalt engasjement i samfunnsutvikling. Støtte til frivillige organisasjoner og ikke-statlige organisasjoner, blant annet fra Norad, har vist seg nyttig og viktig. Desto viktigere er det å styrke deres arbeid, som bidrar til at organisasjoner som jobber med samfunnsutvikling på ulike nivå daglig, får muligheten til å fortsette sitt betydningsfulle arbeid. Gjennom å støtte sivilsamfunnet kan folk selv kjempe for egne rettigheter, og bistanden bidrar til strukturelle endringer som en gang vil gjøre bistand overflødig.

Viktigere enn å diskutere hvor mye penger som skal gå til bistand, er å diskutere hva pengene skal gå til. Å arbeide internasjonalt for en god fordelingspolitikk er avgjørende. Derfor er konsentrasjonen av rikdom og inntektsulikheten i verden grunn til bekymring. At de 10 prosent rikeste i verden kontrollerer 87 prosent av verdens ressurser er uholdbart og enormt urettferdig. Reduksjon av denne ulikheten mellom klasser, men også ulikhet mellom etniske grupper, folk med ulik kjønnsidentitet og seksualitet kan skje med politiske virkemidler.

Per 2015 levde 12 prosent av verdens befolkning i ekstrem fattigdom, det utgjør omtrent en milliard mennesker. Samtidig har aldri før i verdenshistorien flere jenter fått tilgang til grunnleggende utdanning, familier tilgang til elektrisitet og nyfødte og mødre tilgang til medisinsk hjelp. Alle FNs 8 tusenårsmål har kommet langt, og flere av målene har blitt nådd. Tusenårsmålene som hadde fattigdomsbekjempelse som

hovedfokus ble i 2016 erstattet med FNs bærekraftsmål. Selv om flere jenter får muligheten til å gå på skole, flere mennesker er ute av absolutt fattigdom og barnedødeligheten går ned, preges verdensbildet av ulikhet. Gapet mellom rike og fattige øker, og verdens ressurser er langt fra rettferdig fordelt. Desto viktigere er det at norsk bistand bidrar aktivt i arbeidet for like muligheter og små forskjeller i de respektive bistandslandene. AUF anerkjenner den positive utviklingen, men ønsker ikke at kampen for en rettferdig verden skal overskygges av de midlertidige gode resultatene.

Feminisme handler om grunnleggende menneskerettigheter og demokrati, og om å ta i bruk både kvinners og menns ressurser for utvikling. Likevel er det viktig å legge vekt på den reelle ulikheten mellom menn og kvinner i verden. Krig rammer kvinner hardest. Økonomiske nedgangstider rammer kvinner hardest. I spørsmål om eieforhold er kvinner de største taperne. Å anerkjenne utfordringene er det første steget, å få politisk kontroll for å få redusert ulikheten mellom klasser, kjønn, etnisitet og legning er det andre. Bistanden fremover må styrke kvinners sikkerhet i situasjoner som krig, konflikt og på flukt.

De viktigste bistandsprosjektene er sjelden de politiske prestisjeprosjektene, men de system- og samfunnsbyggende prosjektene. Disse må få stabile rammer, og vernes fra kutt. Mange gode bistandsprosjekter kan ikke gjennomføres på en statsbudsjettsperiode, men trenger lang tid, og må få budsjetter deretter.

Bistand som går til fred og forsoning er og noe av det mest nyttige Norge kan bidra med i verden. Disse prosjektene er dyre, langvarige, og ikke nødvendigvis gir øyeblikkelige resultater. Men for hver konflikt som løses får tusenvis av mennesker muligheten til et fritt liv, og muligheten til å bygge staten sin sammen. De beste prosjektene kan ikke settes prislapp på.

På samme måte som Norge stiller krav til myndigheter og selskaper vi investerer penger i, burde vi også stille krav til mottakere av norsk bistand. Det bør være et mål at bistandsmottakerne, så langt det lar seg gjøre, har en lovgivning som sørger for anstendige lønns- og arbeidsforhold for sine arbeidstakere, samt at de ikke diskriminerer folk basert på kjønn, kjønnsidentitet, seksualitet, etnisitet eller annen bakgrunn.

AUF mener at Norge bør øke sin bistand årlig, både målt i kroner og andel av BNI. Det er for AUF et mål at veksten i bistandsbudsjettet overstiger veksten i statsbudsjettet. Bistandsnivået skal utgjøre 3 % av BNI innen 2029. Det er viktig med en kritisk gjennomgang av hvilke prosjekter som skal regnes som bistand. Midler til flyktninger i Norge og tiltak for å nå våre egne klimaforpliktelser skal ikke regnes som en del av den norske bistanden

AUFs overordnede prinsipper for norsk bistand

- Utvikling skal handle om å utjevne forskjeller, og dermed bekjempe fattigdom.
- At norsk bistand skal være en feministisk bistand
- Norske bistandsprosjekter skal være fundert på solidaritet - ikke veldedighet
- Vi er kritiske til bistand som kun baserer seg på tjenesteyting og som ikke driver endringsarbeid
- At norsk bistand skal bidra til systematisk utvikling og oppbygging av sivil samfunn
- At bistandsprosjekter skal bevilges penger i lange perspektiver og ha stabile rammer
- At Norge skal bidra med nødhjelp når verden rammes av kriser.
- Ha regelmessig dokumentasjon av oppnådde resultater for å sikre kunnskapsbasert bistand
- Bistandsnivået skal utgjøre 3 % av BNI innen 2029

1.1 Demokrati, menneskerettigheter og sivilsamfunn

For å oppnå en rettferdig fordeling av makt og ressurser mener AUF at det viktig å bruke store ressurser på bistand til sivilsamfunnsorganisasjoner. Folks rett og mulighet til organisering og deltakelse er avgjørende for demokratisering. Gjennom organisering kan undertrykte eller marginaliserte grupper fremme sine interesser kollektivt, utfordre politiske maktstrukturer, foreslå alternativer, forhandle med makthavere og ha egne representanter. Demokrati er mer enn å stemme ved frie og uavhengige valg – mobilisering og offentlig debatt er nødvendig for et livskraftig og sunt demokrati. Midler som i bistandsbudsjettet går til sivilsamfunn og demokratiutvikling og de regionale bevilgningene til for eksempel Latin-Amerika må styrkes betydelig. I tillegg må norske myndigheter og sivilsamfunnsaktører legge til rette for mer bruk av verktøy som “Kvinner Kan”, slik at man kan bidra til å utvikle ulike ferdigheter som er nødvendige for å fremme kvinners deltakelse i politikk og samfunnsliv, som tale- og debatteknikk, organisasjonsskolering og medietrening.

Det er AUF sitt ansvar å støtte våre kamerater som fortsatt kjemper for grunnleggende rettigheter, med håp om demokratiske løsninger og modernisert styresett verden over. AUF vil være en stemme som løfter frem viktige utfordringer når urett skjer.

Urfolk har en særskilt internasjonal status, likefullt er det mange eksempler på at land bryter disse rettighetene og utsetter egen urbefolkning og nasjonale minoriteter for et sterkt press blant annet på kultur, språk og tilgang på ressurser og land.

AUF vil:

- Øke bistanden til sivilsamfunn og demokratiutvikling
- At bistanden styrker menneskers sikkerhet i sårbare situasjoner
- At Norge jobber aktivt internasjonalt for å få flere kvinner inn i maktposisjoner
- At det gis bistand til demokrati og sivilsamfunnsprosjekter med mål om å bedre demokratiske prosesser og valg.
- At verktøy som “Kvinner Kan”-tiltak som kan benyttes i større grad for å fremme kvinners rettigheter og deltakelse
- At menneskerettighetene skal inngå i land-for-land-rapporteringen.
- Fortsette å støtte frie, demokratiske valg

- Støtte folkebevegelsers krav om politisk og sosial reform
- Gi støtte til urfolks organisasjoner og grupper som arbeider for å støtte urfolks interesser internt i land og internasjonalt
- Gi mer bistand til NGOer som fremmer LHBTI-personers rettigheter.

1.2 Systembistand

Å bygge en stabil stat på et råttent statsapparat med lite tillit er ingen lett oppgave. Derfor er noe av den beste bistanden Norge kan gi er til oppbygging av gode, solide og rettferdige institusjoner i andre land. Trygge institusjoner vil også bidra til flere investeringer og bedre handelsvilkår for utviklingsland, og er helt essensielle for økonomisk utvikling. Bistand skal ikke være veldedighet, men hjelp til selvhjelp, og den beste måten å gjøre det på er gjennom gode systemer, og juridiske rammeverk som ivaretar individets og fellesskapets interesser.

Norsk bistand skal ikke bare hjelpe enkeltland, men en hel verden. En av de største truslene verden står overfor i dag, er klimakrisen. En viktig del av å løse klimaproblemene er å gi utviklingsland muligheten til å hoppe over de forurensende delene av sin utviklingsprosess, å gi land mulighet til å bygge en grønn infrastruktur med bærekraftige, miljøvennlige løsninger som utgangspunkt, ikke fjernt mål. Å skape bistandsprosjekter som bistår utviklingsland i utvikling av grønn infrastruktur og teknologi ruster utviklingsland for fremtiden, og ruster verden for fremtiden.

I dag har Norge to gode bistandsprosjekter innen systembistand; Olje for Utvikling og Skatt for Utvikling. Disse to prosjektene handler om å bruke egne gode erfaringer til å bygge gode systemer i andre land. AUF vil at det skal utarbeides flere slike programmer, samt videreutvikle de som er, og bruke flere av våre menneskelige ressurser i bistandsarbeidet. Et nytt slik program kan for eksempel være lovverk rundt hjemfallsrett og trepartssamarbeid i arbeidslivet.

AUF vil:

- At bistand som bidrar til å bygge samfunns infrastruktur skal gis stabile rammer
- At flere prosjekter som Olje for Utvikling og Skatt for Utvikling skal utarbeides, for eksempel for hjemfallsrett og trepartssamarbeid

- Opprette flere bistandsprosjekter som bistår utviklingsland i utvikling av grønn infrastruktur og teknologi.

1.3 Utdanning, kunnskap og teknologi

Utdanning er nøkkelen ut av fattigdom, og nøkkelen til å skape velfungerende samfunn. For å sikre god stats- og demokratiutvikling, bør bistand rettet mot utdanning satses på i større grad. Det er gjennom satsing på høyere utdanning, for både kvinner og menn, land får muligheten til å utvikle kunnskapsnivået sitt.

Å sørge for at barn i konfliktfylte områder får gå på skole kan være et av de viktigste tiltakene for å bekjempe rekruttering av barnesoldater. Skoler i krigs- og konfliktområder må få samme status som sykehus har. AUF vil at Norge skal jobbe for “skoler som fredssoner” som et viktig tiltak for å beskytte barn mot å bli rekruttert som barnesoldater.

AUF ønsker at Students at Risk-ordningen, som gir studenter, som på grunn av sitt engasjement ikke kan fullføre utdannelsen i hjemlandet, en mulighet til å fullføre i Norge, skal utvides og gjøres permanent. Norge bør også jobbe for at ordningen blir etablert i hele Europa.

Prosjekter med samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner i Norge og land vi yter bistand til vil gi positive ringvirkninger for begge land. For at forskning- og utviklingsarbeid skal kunne føre til handel må man settes i stand til å kommersialisere ideene eller produktene.

AUF mener at det bør opprettes et katastrofe- eller humanitærfond for utdanning i kriser, som sikrer at mennesker på flukt har tilgang til utdanning. Samtidig vil vi også opprette et fond som gir forskere og entreprenører i utviklingsland stipend og lån for å bidra til langsiktig utvikling.

AUF vil:

- At Norge skal utarbeide en strategi for utdanningsbistand som inkluderer høyskoler og universiteter

- At det bygges gode utdanningsstrukturer i samarbeidsland
- Støtte og legge til rette for faglig samarbeid og utviklingsprosjekter mellom utdanningsinstitusjoner i Norge og land Norge yter bistand til
- Ha regelmessig dokumentasjon av oppnådde resultater for å sikre kunnskapsbasert bistand
- At Norge skal jobbe for at skoler skal få samme status som sykehus og helsepersonell i krig og konfliktområder.
- At Students at Risk-ordningen utvides, og gjøres permanent i Norge, og etableres i hele Europa
- Sette i gang bistandsprosjekter mellom utdanningsinstitusjoner i Norge og mottakerlandene
- At det opprettes et katastrofefond for utdanning, og at Norge spiller en aktiv rolle i opprettelsen av et slikt fond.
- Styrke teknologioverføring til utviklingsland
- Styrke norsk kunnskaps- og teknologibistand
- At det opprettes et forsknings- og innovasjonsfond som en del av norsk bistand
- At norsk kunnskaps- og teknologibistand skal fremme veksten av grønne og bærekraftige industrier.
- At norsk bistand til utdanning alltid skal ha krav til likestillingsarbeid.
- Bevilge midler til bistandsprosjekt for kompetanseoverføring på læreutdanning.
- Norge skal gi støtte til å opprette og drifte skoler i flyktningeleirene
- Norge må øke bidraget til FN-organisasjonene som arbeider for barn, utdanning, forskning og kulturarv

1.4 Kvinneretta bistand

Flertallet av verdens fattige er kvinner og barn. Ofte får ikke kvinner jobb, eller har tilgang til jord eller penger. Kvinner tjener kun 10 % av verdens inntekter og eier kun 1% av verdens landarealer. De systematiske forskjellene mellom menn og kvinners inntekt og muligheter i verdenssamfunnet må bekjempes med politiske tiltak.

Dagens bistandspolitikk i den vestlige verden, reflekterer ikke den feminiserte fattigdommen som preger verden i dag. Dersom bistand skal føre til en generell økning i levestandarden, er det viktig at den når ut til hele befolkningen.

Det er godt dokumentert at bistand rettet mot kvinner, ofte er mer effektivt enn generell bistand, og gagnar hele familien. Derfor er det verdt å satse spesielt på bistand rettet mot kvinner.

Når kvinner gis bedre kontroll over egen kropp, seksualitet og fertilitet, går antall uønskede svangerskap og utrygge aborter ned og det blir færre svangerskapsrelaterte dødsfall og komplikasjoner. WHO anslår at det foretas rundt 22 millioner farlige aborter hvert år, hvor om lag 47 000 kvinner dør årlig av abortkomplikasjoner.

Å la kvinner selv bestemme om, når og hvor mange barn de skal ha, gir muligheten til å bestemme over egen fremtid. Jenter kan fortsette å gå på skole, og kvinner kan fortsette å jobbe. På den måten vil ulikheten mellom kvinner og menn bli betydelig mindre, ved at kvinner får lov til å bestemme over seg selv og sin egen kropp.

Verdens jenter har i dag mindre sjanse for å begynne på og fullføre skolegangen sin. To av tre jenter i land sør for Sahara som ikke er underveis i et utdanningsløp i dag, vil heller aldri begynne på en utdanning. AUF vil derfor at arbeidet med å sørge for at jenter får utdanning må intensiveres.

AUF vil:

- Ha økt satsing på kvinneretta bistand
- Sikre jenters utdanning gjennom økt bistand
- Opprette egen internasjonal abortkonvensjon for å sikre kvinners selvbestemmelse over egen kropp, og gi økonomisk støtte til opprettelse av abortklinikker.
- At Norge skal jobbe mot barneekteskap internasjonalt.

1.5 Helse og bistand

Hvert år dør mennesker av sykdommer som kan behandles med effektive legemidler. Barn i fattige land dør av sykdommer som barn i Norge har blitt vaksinert mot, og mødre og spedbarn dør under fødsel fordi grunnleggende helsetilbud mangler. AUF

mener dette er en uholdbar situasjon. Det er uakseptabelt og urettferdig at sjansen for å overleve sykdommer avhenger av hvor i verden man lever, og vi krever at alle får tilgang til gode og grunnleggende helsetjenester.

Ett av fire barn under fem år i verden er underernært. De 1000 første levedagene til et barn er de mest kritiske og har betydning for videre utvikling resten av livet. Kronisk underernæring de første leveårene resulterer i at barn blir kortvokste, hjernens utvikling hemmes og den kognitive kapasitet reduseres. AUF mener at barn som lever med kronisk underernæring skal prioriteres i det internasjonale arbeidet om å bekjempe fattigdom. I en verden med nok ressurser, men skjev fordeling av dem, mener AUF at den permanente underutviklingen hos underernærte barn skal løses etter vaksinefond-modellen.

Å styrke arbeidet for kvinners helse er helt sentralt for å få utviklingsland ut av fattigdom. Ved å sørge for at kvinner kan planlegge graviditet, velge utdanning og ha trygge fødsler så styrkes også kvinners muligheter til å bidra til samfunnet.

AUF mener at retten til tilgjengelig medisiner er viktigere enn retten til ledemiddelindustriens patenter. Når mennesker lever i nød, fattigdom og uten mulighet til å finansiere ekstremt dyre medisiner og behandlingsmåter, må legemiddelindustrien ta det ansvaret. AUF mener at når viktige medisiner og behandlingsmåter er tilgjengelig skal legemiddelindustrien i samarbeid med FN og andre aktører bidra slik at de som trenger det, får det. Dagens patentregime hindrer utviklingsland tilgang til livsnødvendige medisiner. AUF mener det er feil at store multinasjonale selskap sitter med eneretten på medisiner som kan kurere sykdommer mange millioner mennesker dør av hvert år. AUF mener at menneskerettigheter alltid er overordnet selskapers patentrettigheter, og mener derfor Norge må gå foran i arbeidet for å gjøre grunnleggende medisiner tilgjengelig for alle.

Malaria og myggbårene sykdommer tar årlig livet av millioner. Spesielt er folk som lever i fattigdom og i stater hvor helsevesenet er dårlig utbygd utsatt. AUF vil at Norge skal ta en lederrolle for en internasjonal dugnad for å bekjempe malaria og innen 2027 virkeliggjøre en målsetning om at ingen nye skal dø av malaria i verden.

AUF vil:

- barn som lever med kronisk underernæring skal prioriteres i det internasjonale arbeidet om å bekjempe fattigdom.
- at det skal opprettes et underernæringsfond for barn etter modell for vaksinefond-modellen.
- at det internasjonale patentregimet modereres
- at vaksiner og medisiner og behandlingsmåter skal være tilgjengelig til en rimelig pris uavhengig av patentrettigheter
- ha mobile helsetjenester, for å gjøre helsehjelp tilgjengelig for alle.
- at WHO skal opprette en egen hurtig reaksjonsstyrke for epidemier, helse og naturkatastrofer»
- Norge skal arbeide for at ingen dør av Malaria innen 2027.
- at det øremerkes tiltak til bekjempelse av mygg og myggbårene sykdommer.

1.6 Seksuell og reproduktiv helse

Seksuelle og reproduktive rettigheter handler om menneskerettigheter og er grunnleggende element for at mennesker skal kunne leve et lykkelig og verdig liv. Det innebærer blant annet retten til å velge hvem du skal ha sex med, hvor mange barn du skal ha, leve fritt med sin seksuelle legning og hvem du skal gifte deg med. AUF mener at alle mennesker har rett til å bestemme over egen kropp. Dessverre er det mange kvinner i dag som lever i utviklingsland med fattigdom og lite kunnskap om egen seksualitet og rettigheter. Det bidrar til at kvinnene mister kontroll over egen kropp og liv. I dagens i-land er også seksuelle og reproduktive rettigheter under press. Sterkt konservative og religiøse lobbyer jobber mot kvinners rett til abort og mulighet til prevensjon.

De siste årene er det flest kvinner som blir smittet med HIV/AIDS, de utgjør tre fjerdedeler av unge AIDS-syke i Afrika. Dette skyldes i stor grad mangelen på prevensjon og kunnskap om den. Vi mener at det er nødvendig å bygge flere helsesentre for kvinner og menn, hvor de kan komme og teste seg for kjønnssykdommer, få gratis kondomer og informasjon om hvorfor det er viktig og hvordan man bruker dem.

Kvinner i utviklingsland har i liten grad mulighet til å planlegge fremtiden sin. Graviditet blant unge jenter er et stort problem. For det første har de liten eller ingen tilgang på rene fødestuer, noe som er helsefarlig og fører ofte til komplikasjoner og sykdom. Veldig mange jenter mellom 15 og 19 år dør som følge av graviditet. Og det tar fra dem muligheten til å velge utdanning, fordi de må være hjemme å passe barn. Derfor bør også helsesentrene ha prevensjonsmidler som p-piller i tillegg til kondomer, sånn at kvinner i større grad kan velge om og når de vil ha barn. Det er også nødvendig og forbedre og modernisere fødestuene som eksisterer, og bygge flere, for at de skal få tilgang til rene og trygge omgivelser å føde i, hvor smittefaren er ikke-eksisterende.

AUF vil

- at norsk bistand skal brukes aktivt for god reproduktiv helse for kvinner. Dette innebærer tilgang på prevensjon, sanitær-produkter og reell mulighet til abort
- at det øremerkes bistandsmidler til bygging, oppussing og daglig drift av fødselsstuer samt helsestasjoner som tilbyr prevensjon, helsesjekk for både menn og kvinne og konsultasjon med leger
- at det bygges flere små lokale helsestasjoner, som sikrer alle kvinner god svangerskapsoppfølging og fødselshjelp
- at Norge arbeider for en internasjonal styrking av seksualundervisning
- Norge skal jobbe for at HPV-vaksinen blir en del av GAVI sitt barnevaksinasjonsprogram
- at den spesifikke finansieringen til seksuell og reproduktiv helse økes i bistandsbudsjettet
- at det skal opprettes en prevansjonsallianse etter modell av GAVI-alliansen hvor organisasjoner, FN, stater, privatpersoner og bedrifter sammen jobber for å gjøre prevensjon bedre, geografisk og økonomisk tilgjengelig for flere
- at Norge arbeider for avkriminalisering av og retten til selvbestemt abort
- sikre gode helsehjelp og oppfølging til alle kvinner som får utført abort
- at Norge skal jobbe for et internasjonal traktat som forbyr kjønnslemlestelse
- at Norge skal bidra med kompetanse for å sikre god seksualundervisning i skoler i utviklingsland

2. Organisering av verden

2.1 FN – Forente Nasjoner

Verdenssamfunnet mangler strukturer med overnasjonal beslutningsmyndighet. Det fører til et beslutningsvakuum, og det er vanskelig å få i stand bindende internasjonale avtaler mellom nasjonalstatene i spørsmål om miljø, handel, menneskerettigheter og sosiale rettigheter.

Et demokratisk og handlekraftig FN er et av de viktigste virkemidlene for en mer solidarisk, rettferdig og feministisk verden. FN er det beste redskapet verdenssamfunnet i dag har for dialog og samarbeid mellom alle verdens nasjoner. Det er likevel nødvendig med omfattende reformer og styrking av FN-systemet. Slike reformer må ha som mål å gjøre FNs beslutningssystem mer legitimt og effektivt, og gjøre organisasjonen til en arena for forpliktende internasjonalt samarbeid på alle viktige samfunnsområder. Kommunikasjonen mellom FNs underorganisasjoner bør bli bedre, for blant annet å unngå dobbeltarbeid.

AUF mener FNs generalforsamling må gis styrket makt og innflytelse. Generalforsamlinga skal ha makt til å utarbeide et globalt lovverk og utnevne FNs generalsekretær. AUF mener FN er en unik møteplass og mener generalforsamlingen fortsatt skal sammensettes under prinsippet "et land – en stemme".

FNs sikkerhetsråd må reformeres. Dagens sammensetting er ikke demokratisk eller representativ. AUF mener det må etableres en modell som sikrer alle regionene innflytelse og representasjon. AUF vil styrke utviklingslandenes representasjon i FNs sikkerhetsråd. AUF mener at dagens vetorett må reformeres.

Ungdommens stemme blir ofte glemt, selv om disse stemmene er viktige. AUF mener derfor det bør opprettes et eget ungdomsråd i FN. Dette skal være et tydelig talerør inn til
FN-organene.

AUF vil:

- at FN gjennomgår omfattende reformer som sikrer organisasjonens legitimitet og lederrolle i det globale demokratiet
- at sikkerhetsrådet gjennomgår en reform slik at sammensetningen i større grad blir mer representativ, og at dagens vetorett reformeres.
- at kommisjoner som gransker brudd på folkeretten og internasjonale konvensjoner, skal være uavhengige.

2.2 NATO

AUF er stolt over at det er bred enighet om at Norge skal være en fredsnasjon. Derfor er det viktig at karakteriseringen gjenspeiler politikken vi fører.

Verdensbildet er stadig i endring. Etter en langvarig fredsperiode i vesten, ser vi nå større spenninger enn tidligere. Land som tidligere ikke har hatt militært fokus, ser vi nå at ruste opp, og stadig flere land havner i konfrontasjon. Norge må utnytte mulighetene til å påvirke NATOs sikkerhetsstrategi i retning av mer sikkerhet, stabilitet og en fredeligere verdenstilstand, gjennom sitt NATO-medlemskap. Krigføring i andre deler av verden har lite med NATOs opprinnelige hensikt som en forsvarsallianse.

NATOs nye strategiske konsept må derfor legge føringer for en allianse som ikke bedriver angrepskrig i andre deler av verden, men som er en klar forsvarsallianse. AUF mener derfor at man skal jobbe aktivt for å bevare NATO sitt opprinnelige mandat som en forsvarsallianse. AUF har et ønske om en ny og rettferdig verden, og i en ideell verden uten krig og konflikt vil forsvarsallianser være unødvendige.

Siden opprettelsen av NATO har det vært et klart skifte fra en forsvarsallianse til en stadig vridning mot en angrepsallianse. AUF mener denne utviklingen er gal. NATO burde ha et mer aktivt FN-samarbeid, og NATOs operasjoner skal alltid være forankret i et FN-mandat. Norges rolle som humanitær stormakt trues dersom NATO brukes som verktøy for stormaktsinteresser i "out of area" operasjoner. I forhandlingene om nytt strategisk konsept skal Norge kreve at NATO går bort fra "out of area" operasjoner.

AUF vil:

- at NATO skal være en forsvarsallianse.
- at NATO- operasjoner alltid skal ha et klart FN-mandat, og at Norge skal bruke vetoretten i NATO for å sikre og ha dette som eget punkt.
- at Norge skal avstå fra deltakelse i angrepskriger og «out of area»-operasjoner i regi av NATO
- at Norge skal jobbe aktivt for militær nedrustning innad NATO og at NATO må påta seg en lederrolle for et internasjonalt forbud mot atomvåpen.
- Norge skal opprettholde forbudet mot utenlandske militærbaser og stasjoner på norsk territorium
- at det sikres sluttbrukererklæringer ved salg av strategiske varer innad i NATO.

2.3 EU- Den Europeiske Union

AUF mener at de største utfordringene løses best gjennom samarbeid på tvers av landegrenser. Globale utfordringer som klimakrisa, økende migrasjon og globalisering vil øke behovet for samarbeid og felles løsninger på tvers av landegrenser.

AUF mener det er mulig å sikre tett samarbeid og større tilhørighet til vårt felles kontinent gjennom EØS-avtalen. Samarbeidsavtaler som inkluderer flere land enn bare EU-land kan bli viktigere fremover, og AUF mener det må debatteres rundt andre måter å binde oss sammen med resten av kontinentet på.

AUF mener det er viktig at Norge beholder sin posisjon som et lite land som kan være en brobygger internasjonalt og at vi har en selvstendig stemme i viktige utenrikspolitiske spørsmål. Norge deltar i dag i flere europeiske organisasjoner og avtaleverk, som EU og Europarådet. Schengen- avtalen og EØS- avtalen er viktige avtaler og helt sentrale for Norges forhold til Europa.

Det europeiske samarbeidet forplikter europeiske land til mer solidaritet på tvers av landegrenser. AUF mener at de store oppgavene løses best i fellesskap - også på europeisk nivå, og at Norge må delta i utviklingen av fremtidens Europa uavhengig av norsk medlemskap.

Det vil være viktig for Norge å opprettholde gode relasjoner med våre naboland i Europa, for å utvikle felleseuropeiske løsninger på de utfordringene vi som verdensdel står foran sammen.

AUF mener at Norge allerede har en tett tilknytning til Europa og samarbeider med EU gjennom EØS og andre avtaleverk. AUF mener at visjonen om et solidarisk og samlet Europa ikke er realiteten ved dagens institusjoner og den europeiske union.

AUF vil:

- At Norge skal fortsette å stå utenfor den Europeiske Union

2.4 EØS- Europeisk Økonomisk Samarbeid

Norge har valgt EØS-avtalen som vår tilknytningsform til EU og dette innebærer at Norge deltar i EUs indre marked.

EØS-avtalen er klart forskjellig fra et EU-medlemskap på en rekke vesentlige områder, og EØS omfatter ikke en rekke områder EU har felles politikk på.

Det norske næringslivet er avhengig av å kunne å selge varer til andre land i Europa på like vilkår. EØS-avtalen innebærer felles konkurranseregler og gjør at norske bedrifter får likeverdige rammebetingelser med europeisk næringsliv.

Norge har i EØS-avtalen mulighet til å nedlegge veto. Innholdet av direktivene må hele tiden vurderes før vi gjør dem gjeldende i Norge. Det er viktig å søke å påvirke innholdet av disse tidligst mulig i prosessen. Norge er representert i flere komiteer som jobber fram nye EØS-direktiver.

AUF vil:

- At Norge skal bruke sin deltakelse her mer aktivt.
- At Norge bør bruke reservasjonsretten mot direktiver som er uforenlig med våre politiske målsetninger.
- Kreve at Norge må stille krav til at EØS-midlene forvaltes på en rettferdig og bærekraftig måte.

2.5 OSSE - Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa

OSSE (Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa) sin oppgave er å forhindre konflikter i og rundt Europa, med utgangspunkt i FNs sikkerhetspolitikk. OSSE jobber for å styrke det økonomiske og sikkerhetspolitiske samarbeidet, med fokus på konflikthåndtering og menneskerettigheter.

AUF vil:

- At OSSE bør styrkes og få en mer framtrædende rolle i forebygging av konflikter gjennom mekling og diplomati.
- At organisasjonen må gis sanksjonsmuligheter og ivaretas som en arena for dialog.

2.6 Europarådet

Europarådet er en sentral arena hvor 47 land deltar. Deres hovedoppgave er å følge opp den Europeiske menneskerettighetskonvensjonen, demokratiske prosesser, samt styrke rettsvesen og påtalebrudd på menneskerettigheter blant annet gjennom den Europeiske menneskerettsdomstolen (EMD).

For å sikre arbeidet med å styrke rettsvernet og menneskerettighetene i Europa er det viktig at saksbehandlingstiden i EMD blir redusert kraftig. Europarådet er en viktig arena for å skape dialog mellom øst og vest i Europa og favner bredere enn for eksempel EU og EØS området, blant annet ved å inkludere land i Kaukasus. AUF mener at Norge bør arbeide for at Europarådet blir mer fremtrædende og blir gitt nok ressurser.

2.7 Norges samarbeid med Den afrikanske union (AU)

AUF mener det er svært viktig at Norge opprettholder god dialog med AU og utgjør en aktiv støttespiller for utviklingsarbeidet på det afrikanske kontinentet. Gjennom AU sin utviklingsstrategi ”Agenda 2063” har AU og Norge et strategisk partnerskap.

Agenda 2063 handler om å reformere den sosioøkonomiske statusen til landene og innbyggerne de neste femti årene. I avtalen mellom Norge og AU legger Norge spesiell vekt på å legge til rette for at den unge befolkningen skal få mulighet til å bidra til

verdensdelens kommende verdiskaping og utvikling, samt Norges engasjement for at alle skal få tilgang til utdanning. Hovedområdene for avtalen er fred og sikkerhet, demokrati og styresett samt bærekraftig utvikling og jobbskaping.

For å bidra til å styrke arbeidet med Agenda 2063, er det svært viktig at man følger opp med handling. For å bidra ytterligere til utvikling på det Afrikanske kontinentet bør Norge søke å bli et foregangsland på handel med kontinentet. Det investeres mer og mer i Afrika, noen land mer enn andre, og kontinentet i sin helhet ser økonomisk vekst.

Det vil være gjensidig gunstig å lage gode handelsavtaler med flere afrikanske land, og sikre at de får innpass på det norske markedet, og på sikt bidra til deres innpass på verdensmarkedet. Den afrikanske unionen kan være en svært god kanal for handel på like vilkår, og dette er en mulighet en må ta i bruk. AUF mener at det er viktig at man anerkjenner den voksende økonomien i Afrika, viktigheten av AU som organisasjon og reflekterer dette gjennom gode, rettferdige og likestilte handelsavtaler.

AUF vil:

- At Norge aktivt skal ta del i gjennomførelsen av «Agenda 2063» og være en god konsultasjonspartner for AU.
- At Norge i konsultasjonene med AU skal stille strenge krav til at målene i Agenda 2063 opprettholdes.
- At det er svært viktig at Norge opprettholder god dialog med AU og utgjør en aktiv støttespiller for utviklingsarbeidet på det afrikanske kontinentet
- At Norge skal søke å inngå likestilte, transparente og gjensidig gunstige handelsavtaler med den Afrikanske Union
- At man anerkjenner veksten på det afrikanske kontinentet gjennom å behandle AU og afrikanske land som handels- og samarbeidspartnere

2.8 Den internasjonale straffedomstolen (ICC)

Den internasjonale straffedomstolen i Haag er et av de viktigste verktøyene verdenssamfunnet har for å sikre alle mennesker grunnleggende menneskerettigheter.

Domstolen kan ikke dømme land, men enkeltpersoner. Den internasjonale straffedomstolens oppgave er å straffeforfølge enkeltindivider som har begått krigsforbrytelser, folkemord eller forbrytelser mot menneskeheten.

Over 70 land har i dag ratifisert domstolen. AUF mener Norge bør utøve særlig press på de landene som enda ikke har ratifisert domstolen.

Norge bør bidra med juridisk personell, kompetanse og ressurser til internasjonale domstoler. AUF mener Norge også i større grad bør ta imot vitner og ofre som trenger et nytt oppholdsland etter en rettsak. AUF mener det må vurderes om den internasjonale straffedomstolen også kan dømme enkeltmennesker på grunnlag av brudd på også andre menneskerettigheter enn folkemord, forbrytelser mot menneskeheten eller krigsforbrytelser.

Den internasjonale straffedomstolen i Haag er et av de viktigste verktøyene verdenssamfunnet har for å sikre at grunnleggende menneskerettigheter blir opprettholdt. Et vilkår for domstolens jurisdiksjon er at stater som har ratifisert domstolens vedtekter kan bli bundet av dens avgjørelser. Videre har domstolen domsmyndighet hvis hjemstaten til den anklagede er part i vedtektene, eller forbrytelsen har blitt begått på territoriet til en av partene. Over 100 land har i dag ratifisert domstolen.

I Roma-statuttene er det lagt opp en mulighet til at medlemslandene kan utvide jurisdiksjonen til å inneholde annet straffegrunnlag enn de opprinnelige tre. AUF mener at man burde vurdere å utvide straffegrunnlaget og vil at Norge skal jobbe blant medlemstatene for å utvide straffegrunnlaget. AUF syns det er påfallende at en majoritet av ICC-saker kommer fra det Afrikanske kontinent, og mener at Domstolen i fremtiden i større grad bør etterforske saker i andre kontinenter. Domstolen dømmes av dommere valgt fra medlemslandene. AUF mener at Norge bør bidra i større grad med ressurser til domstolen. Videre er det viktig at Norge i større grad tar imot vitner og ofre som trenger et nytt oppholdsland etter rettsak.

AUF vil:

- At det må legges sterkt press på land som ikke har godkjent Den internasjonale straffedomstolen

- At det må arbeides mot bilaterale avtaler som svekker domstolen
- At Norge må bidra med ressurser og personell til internasjonale domstoler
- Utvide straffegrunnlaget til å omfatte flere brudd på folkeretten
- At Norge i større grad tar imot vitne og ofre som trenger et nytt oppholdsland etter rettsak
- At det må legges sterkt press på land som ikke har ratifisert Roma-statuttene
- At man skal jobbe for å utvide mandatet til domstolen
- At Norge i større grad tar imot vitner, ofre og andre som trenger ett nytt oppholdsland etter en rettsak

2.9 Norden

Norden er en region som består av land med felles historie, felles verdier og relativt like måter å organisere samfunnene på. AUF mener et tett nordisk samarbeid vil styrke alle landene på viktige områder, og ønsker å spille mer på de ulike landenes styrker for et samlet sterkere Norden. Etter etableringen av Nordisk Råd i 1952 har det blitt satt fokus på å utforme felles politikk innen utdanningssektoren, på miljøområdet og for å fjerne barrierene for bevegelsesfrihet mellom landene. AUF er positive til dette og ønsker tettere integrasjon med de nordiske landene.

I dag eksisterer det et grenseboerbevis for de som bor nærmest grensen i Finnmark. Ordningen gir Nordmenn tillatelse til å besøke grenseområdet på russisk side av riksgrensen. Ordningen kan bidra til et sterkere folk-til-folk-samarbeid, og AUF vil jobbe for å få utvidet ordningen til å potensielt gjelde andre deler av Nord-Norge. For å sikre et sterkere folk-til-folk-samarbeid må man bryte ned fysiske barrierer mellom folk. Det nyoppsatte gjerdet mellom Norge og Russland på Storskog bidrar ikke til dette. Derfor vil AUF rive ned gjerdet på Storskog.

AUF vil:

- Utvikle samarbeidet med de nordiske landene.
- Ha en felles opptaksordning til høyere utdanning i Norden.
- Samkjøre forskningsmiljøer- og midler i Norden.

- Ha felles nærings- og transportplaner for hele Norden.
- Jobbe for å få utvidet ordningen med grenseboerbevis.
- Rive grensegjerdet på Storskog grensestasjon

2.10 Samarbeid og tilstedeværelse i Arktis

En betydelig andel av Norges hav- og landområder ligger i nord. Den arktiske delen av verden får stadig økt internasjonal oppmerksomhet, når det kommer til klima, transport, ny næringsaktivitet gjennom utnyttelsen av naturressurser. Økt menneskelig aktivitet skaper utfordringer rundt beredskap, overvåkning, redningstjenester, kystvakt, suverenitetshevdelse, fiskerioppsyn og miljøvern. Norges fortsatte suverenitet på Svalbard må vedvare, gjennom en balansert håndhevelse av Svalbardtraktatens bestemmelser om suverenitet og forvaltning. Traktaten må også følges opp av alle konvensjonsstater.

AUF mener at man må legge til rette for Svalbards rolle i Arktis gjennom flere tiltak, som for eksempel ny havn. Ved siden av større fokus på Svalbard er det viktig å styrke samarbeidet med andre aktive aktører i området. Samarbeidsfora som Barents-samarbeidet og Arktisk råd spiller en viktig rolle som brobygger på tvers av landegrensene, og er med på å skape enighet i viktige spørsmål som fiskeri, økonomi, næring og utvikling. Landene i nord drar allerede nytte av hverandre, og videreutvikler sammen viktig felles forståelse og samarbeid. Denne forståelsen og samarbeidet må videreutvikles for å møte en stadig mer spisset situasjon, særlig i forholdet til Russland og Barentshavet.

AUF legger til grunn at alle land har gode hensikter med sin utenriks- og innenrikspolitikk, og er derfor overbevist om at dialog på tvers av landegrensene er det viktigste verktøyet for å skape enighet og forståelse i nord. Norge må være tydelig tilstede og aktivt handlende i nord. De arktiske områdene rundt Nordpolen er sårbare og urørte. De siste årene har debatten rundt suverenitet på nordpolbassenget og dens kontinentalsokkel tiltatt. Spørsmålet om suverenitet er også reist i FNs kommisjon for

utstrekningen av kontinentalsokkelen (CLCS). AUF mener Norge må gå i front om samarbeid og regulering av fremtidig skipsfart i områdene som nå åpner seg i nordpolbassenget, for å sikre at denne skipsfarten reguleres og ikke skader sårbare områder. Norge må gå i front for å sikre at områdene skal forvaltes i fellesskap, uten at en enkelt stat kan heve suverenitet i området utenfor de 200 nautiske mil. AUF krever at eventuelle petroleumsressurser i Arktis ikke skal utnyttes.

AUF vil:

- Håndheve suvereniteten på Svalbard i tråd med internasjonale avtaler.
- Videreutvikle Barents-samarbeidet, og samarbeidet mellom de arktiske statene.
- Sikre at nordpolbassenget forvaltes i fellesskap med hensyn på de marine ressursene, uten at en enkelt stat skal hevede suverenitet utover 200 nautiske mil.
- at eventuelle petroleumsressurser i Arktis ikke skal utnyttes.
- at Norge skal ta initiativ til internasjonalt samarbeid om regulering av fremtidig skipsfart i nordpolbassenget.

2.11 Organisering av verdenshavene

Verdenshavene er en av menneskehetens største felles ressurser og havet er en forutsetning for alt liv og andre økosystem på kloden. I dag er de store verdenshavene, områdene som ikke ligger innenfor enkeltlands økonomiske soner og er dermed områder utenfor statlig jurisdiksjon. AUF mener at alle havområder som ikke i dag er gjort krav på av enkelt stater bør reguleres av et eget FN-organ under FNs generalforsamling som menneskehetens felles eie. Om vi i fremtiden skal kunne høste av ressursene i den blå felles allmenningen er det behov for kraftige reguleringer for å forhindre overfiske, forsøpling og annen skadelig virksomhet. Dette arbeidet må også knyttes opp mot FNs arbeid i FAO og UNDP med overfiske grunnet fattigdom. AUF mener det også bør utarbeides nye og strengere krav til internasjonal sjøfart; med vekt på å få bedre arbeidsforhold for sjøfolk, mer miljøvennlige fartøy og sikrere navigasjon. IMO (International maritime organisation) bør her være en pådriver. Fartøy som ikke oppfyller disse kravene bør kunne nektes ferdsel i enkeltlands farvann og havner.

3. Internasjonal økonomi

Den internasjonale finanssektoren har vokst enormt, og raskere enn produksjonsøkonomien. Forbindelsen mellom fysiske og økonomiske verdier har blitt mindre tydelig, og verden blir rammet av store kriser utløst av økonomiske bobler og valutabevegelser. I motsetning til økonomiske kriser før i tiden taper ikke bedriftsledere, aksjemeglere og banker mye i kriser i like stor grad, det er vanlige folk som mister jobben eller som opplever at lån får ekstreme renter eller sparepengene mister verdi. Konsekvensene av krisene bæres mindre jevnt i dag, og risiko ligger ikke hos de som har muligheten til å forhindre krisene. Denne utviklingen er farlig, og må stoppes.

Konsekvensene av økonomiske kriser er heller ikke rettferdig fordelt blant verdens stater. Utviklingsland og råvareprodusenter rammes hardere enn moderne industristater. Valutakriser rammer også råvareprodusenter svært hardt. Mange av landene som blir hardest rammet mangler verktøyene til å demme opp for konsekvensene av kriser, og det rammer befolkningen. Dette bidrar igjen til å sementere den økende økonomiske ulikheten innad i land, og i verdens befolkning som helhet.

Den produktive økonomien er i de aller fleste land skattebelagt, både direkte som selskapsskatt og inntektsskatt, men også gjennom avgifter og merverdiavgift. Den produktive økonomien er altså knyttet sterkt til staten, og kan bidra til omfordeling. Finanssektoren er i stor grad ikke skattebelagt, og kjøp og salg av finansielle produkter er både lite regulert og ikke en inntektskilde for myndighetene. Dette medfører at de rikeste menneskene i verden forvalter formuene sine skattefritt, og bidrar til veksten i den ikke-produktive økonomien, som i seg selv skaper økonomiske kriser på grunn av sin uforutsigbarhet og ekstreme risikoer.

For å bremse denne utviklingen er det nødvendig å innføre spilleregler i finansøkonomien på samme måte som i den produktive økonomien. Kjøp og salg av finansielle varer og tjenester kan ikke være skattefritt. Samtidig er det viktig å skille investering i nyoppstartede bedrifter fra kjøp av finansielle produkter som lånepakker, risikogarantier og andre produkter som i all hovedsak er økonomisk spekulasjon og forbundet med risiko for den faktiske økonomien.

Mange finansprodukter er gode og trygge, og det at mennesker med mye penger investerer i bedrifter er et viktig gode for samfunnet. Det som må forebygges er kortsiktig spekulasjon og risikojag. Investeringene skal være langsiktige, og en skatt på aksjer vil bidra til nettopp det, og vil være fordelaktig for gode, økonomisk ansvarlige selskaper. AUF vil utrede mulighetene til å forby enkelte finansielle produkter i Norge, spesielt de som faller innenfor securitization-kategorien.

Norge kan ikke alene tøyse finanssektoren. Utviklingen av finanssektoren rammer mennesker i alle land, og det er viktig å få på plass et internasjonalt skatteregime. Derfor bør Norge intensivere arbeidet som foregår på dette feltet i EU, samt ta initiativ i WTO. Arbeidet med land-for-land-rapportering må også styrkes, og land med skatteregimer som fasiliterer selskapers skatteunndragelser bør møtes med sanksjoner.

Skatteparadiser er land med lite eller ingen skatter, hvor selskaper og enkeltindivider kan overføre store verdier som med hemmelighold av eiere kan unngå beskatning. Åpenheten rundt hvem som er eiere av kontoer i disse landene er skjult bak lovverk som tillater hemmelighold og dermed tapper penger fra fellesskapet i mange land. Med økende ulikheter og sterk konsentrasjon av rikdom hos noen få, er kampen for et mer åpent og transparent finanssystem avgjørende. AUF mener at selskaper skal rapportere fra alle land hvor de har aktivitet og at datterselskap skal være en del av denne rapporteringen. Åpenhet rundt eiere og eierstrukturer er av betydning for å kartlegge kompliserte selskapsstrukturer som har til hensikt å gjøre det krevende for myndigheter å følge pengestrømmen. AUF mener at Norge skal opprette aksjonærregister med eiere og juridiske strukturer i selskaper.

For å sikre lik beskatning bør det innføres en modell hvor transnasjonale selskaper skatter etter andel av omsetting i hver land. Slik at om et transnasjonalt selskap opererer i Norge og tjener en viss andel av sin totale omsetting her, skal den andelen skattes etter norske regler. På denne måten kan man unngå problemene som oppstår flyttingen av penger gjennom mange land, og kreativ oppdeling av selskaper. Norge bør også samarbeide med EU på dette feltet. Arbeidet med land-til-land-rapportering

må også styrkes, og land med skatteregimer som fasiliterer selskapers skatteunndragelser bør møtes med sanksjoner.

AUF vil:

- Innføre moms på finansielle transaksjoner og tjenester innen banksektoren –
- Forby enkelte finansielle produkter
- Ha et internasjonalt skatteregime innen finanssektoren
- Jobbe for å innføre en finansskatt i Europa.
- Ha felles internasjonale regler for skatteparadiser
- Ha et internasjonalt regelverk mot skatteparadiser, og et eget regelverk i EØS-området.
- Innføre skatt på omsetting for transnasjonale selskaper
- Land-for-land rapporteringen skal gjelde alle selskaper og skal inneholde reviderte regnskapstall og juridiske strukturer i datterselskaper.
- Utvinningsselskaper som i dag må gjennomføre land-for-land rapporteringer skal ikke kunne unnta rapportering fra lavskattland.
- Opprette et aksjonærregister som sørger for offentlig tilgjengelig register over samtlige eiere av selskaper og juridiske strukturer.
- At alle hel- og deleide statlige selskaper, inkludert datterselskaper skal ha skattemessig grunnlag i Norge. Grunnlag for noe annet skal begrunnes ovenfor generalforsamlingen.

3.1 Internasjonal handel

Handel mellom land er grunnleggende positivt. Handel på tvers av landegrenser minsker risiko for krig, produksjon av varer blir billigere og mer effektiv, og folk får tilgang på flere varer. Handel skal ikke erstatte bistand, men bistand kan heller ikke erstatte handel. Gjennom å handel med andre land får mange fattige land mulighet til å skape arbeidsplasser og lage gode grunnlag for velfungerende samfunn. Små land som Norge tjener spesielt på handel, fordi vi ikke selv kan produsere alt som etterspørres.

Dagens internasjonale handelsavtaler er gamle, og ofte både utdaterte og urettferdige. Organisasjoner som Verdens Handelsorganisasjon (WTO) er sterkt svekket, og en ny

internasjonal handelsavtale er ikke innen rekkevidde. Isteden viser utviklingen at frihandelsavtaler nå først og fremst inngås mellom grupper av rike land, mens fattige land holdes utenfor. Disse avtalene gir også mer makt til store multinasjonale selskaper, på bekostning av arbeidstakere og statene selv. Disse avtalene gagnar ikke utviklingsland, som blir diskriminert og utkonkurrert gjennom de nye avtalene.

Dagens frihandel er ikke fri, og den gagnar for få. Norge bør være pådriver for nye globale handelsavtaler som tar sikte på å inkludere flest mulig land, og som gir rettferdige betingelser for stater, forbrukere og arbeidstakere. Det er viktig at utviklingsland kan inngå handelsavtaler uten å oppgi sitt økonomiske handlingsrom, for eksempel med tanke på beskatning og statlige selskaper.

Kampen for arbeidstakers rettigheter er global. For AUF er det viktig at frihandel også gagnar arbeidstakere, ikke kun forbrukere. Kampen mot sosial dumping og uverdige arbeidsforhold må også tas utenfor Norges grenser, og det er viktig at det internasjonale handelsregimet i større grad enn i dag beskytter arbeidstakers rettigheter. ILOs rolle må styrkes, blant annet gjennom at ILO skal være representert i fremtidige handelsavtaler Norge slutter seg til.

I dag forhandles mange handelsavtaler i lukkede rom av representanter som ikke er valgt av folket, og av næringslivsinteresser. Denne utviklingen er svært negativ for demokratiet, da det ikke er rom for påvirkning, og lite mulighet for ansvarliggjøring i ettertid. Handelsavtaler påvirker alle deler av samfunnet, og burde fremforhandles på samme måte som andre politiske saker, med folkets mulighet til medvirkning, og med et bedre samfunn som mål. Med den makten multinasjonale selskaper har tilegnet seg i dagens handelsforhandlinger, blir kortsiktig profitt og bedrifters rettsstilling viktigere enn arbeidstakers rettigheter og nasjonalstaters økonomiske handlingsrom. Dette hindrer langsiktig utvikling.

Dagens handelsregime avspeiler maktforholdene i verden. Rike land har fremforhandlet strenge krav til frihandel med lite eller ingen rom for skjerming av industri i utviklingsland. Samtidig har rike land sikret seg et strengt patentregime som skjerner egen teknologiutvikling, og i tillegg beholdt subsidier på sektorer som landbruk, som ofte er utviklingslandenes viktigste eksportvare. Verden blir ikke mer

rettferdig av rike lands dobbeltmoral, og verden blir heller ikke rikere. Norge må i internasjonale fora ta til orde for å jevne ut godene og byrdene ved handel, og gi utviklingsland tilgang til både teknologi og markeder. Dagens patentregime er for rigid, og gir de facto monopoler til mange store, transnasjonale selskaper, spesielt innen legemidler og landbruk. Dette hemmer utviklingen innen disse sektorene, og innskrenker også tilgangen på gode medisiner og konkurransedyktige landbruksvarer for verdens fattige. Norge bør ta initiativ i WTO til å reforhandle TRIPS-avtalen.

For å møte klimakrisen må internasjonal handel la utslippshensyn trumfe frihandelshensyn. AUF ønsker en verdensøkonomi basert på bærekraftige prinsipper og rettferdighet. Derfor må Norge gå inn i fremtidige forhandlinger innad i WTO eller andre handelsavtaler med miljø og klima som hovedmål.

AUF vil:

- At Norge skal jobbe for rettferdig frihandel
- At nye handelsavtaler skal inkludere flest mulig land
- At tollfrihet skal inkludere flere land enn dagens MUL-land
- At nye handelsavtaler ikke skal begrense utviklingslands økonomiske handlingsrom, men heller styrke dem.
- At nye handelsavtaler skal ivareta arbeidstakeres rettigheter
- At handelsavtaler skal fremforhandles gjennom demokratiske prosesser og gjennom at ILO skal være representert
- At fremtidige handelsavtaler gir fattige land mulighet til å skjerme industri
- At rike land modererer sine subsidieordninger for å gi fattigere land markedstilgang
- Norge skal avstå fra frihandelsavtaler som aktivt bygger ned velferdsstaten, angriper folkesuvereniteten eller noen form for liberalisering som svekker faglige rettigheter, miljøstandarder og forbrukerrettigheter.
- At Norge prioriterer klima- og miljøspørsmål i fremtidige WTO- og handelsavtaleforhandlinger
- Norge bør ta initiativ i WTO til å reforhandle TRIPS-avtalen med sikte på patentbeskyttelse, og arbeide mot at muligheten til å ta patent på bruk av DNA-sekvenser skal fjernes.

- at vi ikke skal akseptere noen liberalisering som svekker faglige rettigheter, miljøstandarder og forbrukerrettigheter

3.2 Etiske investeringer

Gjennom en langsiktig og ansvarlig forvaltning av olje- og gassressursene har Norge blitt eier av verdens største statlige fond, Statens Pensjonsfond Utland (SPU). Fondets formål er å bidra til å sikre norsk velferd i flere generasjoner fremover, og investeres utenfor Norge.

Fondet investerer i dag langsiktig, og første og fremst med liten risiko. Stortinget utformer i dag retningslinjene for fondet, men driften og investeringene foretas av Norges Bank. Dette for å forhindre en politisk bruk av fondet og lignende. Stortinget har derav gitt Norges Bank etiske retningslinjer for investeringer, samt satt ned et etikkråd som skal overse fondets investeringer.

Det er i dag få selskaper som utelukkes fra fondets portefølje, og kapasiteten til etikkrådet til å vurdere de etiske retningslinjene er for liten. AUF ønsker å styrke arbeidet med de etiske retningslinjene, for å kunne utelukke selskaper raskere, og for å sikre en god oppfølging av de fastsatt retningslinjene. Derfor må den ressursene til etikkrådet styrkes. AUF mener de etiske retningslinje må utvides til å omfatte menneskerettigheter, miljø og faglige og sosiale rettigheter. SPU skal ikke investere i selskaper som har drift som strider med folkeretten. Herunder skal aktivitet og klar profitering på områder som er okkupert i strid med folkeretten være et kriterium for uttrekk. Investeringer i statsobligasjoner skal underlegges samme etiske regelverk som øvrige investeringer.

Statens Pensjonsfond Utland er verdens største offentlige investeringsfond. Verden følger med på fondets investeringer, eksklusjoner og ikke minst - retningslinjer. Fondet skaper normer og danner grunnlaget for mye annen fondsforvaltning, både privat og offentlig. Dette er en viktig grunn til at SPU må være bevisst sitt samfunnsansvar. Retningslinjene for SPU må omfatte menneskerettigheter, miljøhensyn, fagorganisertes rettigheter og sosiale aspekter, for å bidra til å vri verdens investeringer vekk fra selskaper som bryter med disse

AUF vil:

- Styrke arbeidet med de etiske retningslinjene for SPU
- Styrke ressursene til etikkrådet
- At retningslinjene for SPU skal omfatte menneskerettigheter, miljø og faglig og sosiale rettigheter.
- At aktivitet og profitering på områder som er okkupert i strid med folkeretten være et kriterium for uttrekk.
- SPU må være bevisst sitt samfunnsansvar som stor aktør i finansmarkedet, og bruke mulighetene det gir til å skape normer.
- SPU's retningslinjer må omfatte menneskerettigheter, miljøhensyn, fagorganisertes rettigheter og sosiale aspekter

3.3 Investeringer i okkupasjon

Både i okkuperte Palestina og i okkuperte Vest-Sahara ser man at utenlandske investeringer, handel og økonomisk støtte bidrar til å holde Israels og Marokkos okkupasjon i gang. AUF mener at man må ha et regelverk som hindrer at Norge finansierer folkerettsstridig okkupasjon. Dette for å sikre at norske investeringer og handel skal være etisk forsvarlig, men også som et viktig ledd i å svekke det økonomiske grunnlaget for okkupasjon.

Derfor mener AUF at Norge må bryte båndene vi har til folkerettsstridig okkupasjon, samt hindre at selskaper og andre private aktører støtter opp om okkupasjon.

AUF vil:

- At norske myndigheter skal utarbeide en skriftlig anbefaling til norsk næringsliv som aktivt fraråder økonomisk samkvem som støtter opp om ulovlig bosettingsvirksomhet, og andre folkeretts- og menneskerettighetsbrudd i okkuperte områder.
- At der hvor Etikkrådet ikke anbefaler eksklusjon, må Norges Bank innlede dialog med selskapene med mål om å endre selskapets praksis.
- At norske myndigheter må innføre etiske retningslinjer for SPUs investeringer i statsobligasjoner.
- At offentlig sektor må sørge for at ingen av selskapene i sine leverandørkjeder støtter opp om ulovlig bosettingsvirksomhet eller andre brudd på Folkeretten eller menneskerettighetene.
- Få på plass et regelverk som hindrer import av bosettervarer og andre varer som støtter opp om ulovlig okkupasjon.
- Forby norske statsborgere og organisasjoner å gi økonomisk støtte til bosettinger og annen virksomhet som støtter opp om ulovlig okkupasjon.
- At organisasjoner som støtter bosettinger og annen ulovlig okkupasjon økonomisk bør fjernes fra skattefradragsordningen for gaver til ideelle organisasjoner.
- At varer produsert på okkupert jord skal merkes tydelig at de er produsert på okkupert jord.

3.4 Internasjonal hjemfallsrett

Verden er rik på ressurser, men fattig på rettferdighet. Mange land i det globale sør, men også i den teknologisk utviklede delen av verden, mangler eierskap over viktige naturressurser. I flere utviklingsland opplever lokalbefolkningen at naturressursene de i alle år har brukt i sitt daglige virke blir fratatt dem av multinasjonale selskaper, ofte solgt unna av en regjering eller diktator de ikke har vært med på å velge, gjennom en prosess de ikke har fått ta del i. Dette hindrer utvikling av sterke lokalsamfunn og stater, og styrker økonomiske interesser som allerede har for mye makt.

Hjemfallsretten kan bli et viktig verktøy for å stoppe denne utviklingen. Dette innebærer et rettferdig og forutsigbart prinsipp om at etter en viss tid eller en viss mengde ressursbruk, skal eierskapet over ressursene tilbakeføres til staten. En tilbakeføring av ressursene etter utenlandske selskapers aktivitet kan sikre utvikling og teknologioverføring til fattige land og svake statsapparater. Hjemfallsretten bør derfor bli et eget norsk bistandsprosjekt, på linje med "Olje for Utvikling" og "Skatt for Utvikling". Samtidig er ikke bistand nok. Norge må ta til orde for handelsavtaler som bygger på menneskers rett til sine naturressurser, og bør jobbe aktivt for å gjøre hjemfallsretten til en internasjonal norm, og på sikt en del av folkeretten.

AUF vil:

- Gjøre hjemfallsretten til et norsk bistandsprosjekt på linje med "Skatt for Utvikling" og "Olje for Utvikling"
- At Norge skal jobbe for hjemfallsretten som internasjonal norm

3.5 Gjeldslette

U-landsgjeld og illegitim gjeld har vært og er fremdeles viktige faktorer som hemmer utviklingen i både fattige- og mellominntektsland. En rekke utviklingsland betaler minst det dobbelte i gjeld enn hva de får i bistand. Hvis formålet er å legge vekt på at bistand ikke er veldedighet, men solidaritet, er det viktig å slette gjeld som bidrar til betydelig mindre penger til utdanning og helse og andre tiltak som fremmer landets

utvikling. Hensikten med gjeldslette er fattigdomsbekjempelse, samfunnsutvikling og å styrke demokrati og selvbestemmelse i land i utvikling.

Velfungerende gjeldsletteinitiativer som Heavily Indebted Poor Countries (HIPC) ble faset ut i 2014, og det har siden da ikke blitt opprettet liknende initiativer. AUF mener det er nødvendig med et internasjonalt rammeverk som erstatter gjeldsletteinitiativene.

Det er viktig å differensiere mellom illegitim gjeld og vanlig u-landsgjeld. Hvor sistnevnte ofte bidrar til positiv utvikling for lokalbefolkningen og landet det gjelder hvis brukt riktig, har førstnevnte blitt gitt til blant annet diktatorer som har opprettholdt et undertrykkende regime. Når da land klarer å opprette et demokratisk styre, bør ikke tidligere gjeld opparbeidet av undertrykkende regimer hemme utviklingen. Penger som bør bli brukt til å gagne lokalbefolkningen, blir brukt til å betale ned gjeld – ofte med en altfor høy rente.

Gribbefond er selskaper som spekulerer i å kjøpe gjelden til fattige og gjeldstyngede lang for så å kreve inn gjelden. Gribbefond har nok ressurser og juridisk ekspertise til å føre harde rettssaker mot fattige land som tvinges til å betale tilbake gjeld som ofte burde vært slettet i utgangspunktet. Denne virksomheten skaper bekymring internasjonalt og Norge har tidligere vært med på å betale for å kjøpe opp og slette gjeld som ellers ville vært kjøpt opp av gribbefond med hensikten å utnytte fattige land, slik som i Nicaragua i 2007. Gribbefondenes praksis er fremdeles et stort problem internasjonalt og truer effekten av eksisterende gjeldslettemekanismer. Det må lages et internasjonalt lovverk som forhindrer slik praksis.

AUF vil:

- Ha et internasjonalt rammeverk som erstatter gjeldsletteinitiativer som HIPC
- Ha umiddelbar sletting av all illegitim gjeld, og all gjeld som ikke kan betjenes uten at det går på bekostning av grunnleggende menneskerettigheter
- At gjeldslette og nye lån ikke har betingelser som undergraver demokratiske prinsipper
- At alle typer utlån underlegges retningslinjer for ansvarlig finansiering

- At kreditorer selv er ansvarlige for- og må ta kostnadene for uansvarlig utlånspolitikk, herunder illegitim gjeld
- At Norge jobber for at det opprettes et internasjonalt lovverk som forhindrer gribbefondenes praksis ovenfor fattige land

4. Mennesker på flukt

Til tross for en av de fredeligste periodene i verdenshistorie er dagens verdensbilde preget av uro, konflikter og kriger. Dette medfører at flere millioner mennesker er nødt til å flykte fra sine hjem for å søke beskyttelse. AUF ønsker en verden hvor mennesker på flukt blir møtt med forståelse, respekt og omsorg. Mennesker som legger ut på flukt har ikke selv valgt sin skjebne og AUF vil at verdenssamfunnet gjør alt de kan for å hjelpe disse mennesker – slik skaper vi en solidarisk verden.

Årsakene til migrasjon er mange og ofte sammensatte. Noen blir tvunget til å legge ut på flukt grunnet krig, fattigdom, brudd på menneskerettigheter, klimaendringer eller politisk undertrykkelse. Andre flytter mer frivillig og ønsker et bedre liv for seg og sine. De seneste årene har tallet på internt fordrevne flyktninger økt dramatisk, en gruppe flyktninger som verdenssamfunnet også må stille opp for.

Det er en grunnleggende menneskerett å søke om beskyttelse i et land. For at denne menneskeretten skal ivaretas må muligheten til å søke asyl være tilgjengelig. De aller fleste land gjør seg mer utilgjengelig overfor mennesker på flukt. En forsterket Europeisk grense med blant annet murer, piggtråd, soldater og krigsskip har gjort det vanskeligere for flyktninger å søke asyl, og hvert år dør det flere tusen mennesker i forsøk på å komme seg til Europa. Alle land må ta ansvar for verdens flyktninger og AUF mener at verdens rikeste land har et spesielt stort ansvar.

AUF mener at verdenssamfunnet må vise enda større engasjement, fordi tiltak fra det internasjonale samfunnet er helt nødvendig. Mangel på politisk vilje til å løse konflikter får store humanitære konsekvenser. AUF mener at de veletablerte statene har et spesielt stort ansvar for å jobbe for forebygging av flyktningekatastrofer, ved å bekjempe klimaendringer, jobbe for rettferdig handel, arbeide for å finne løsninger på konflikter og øke bistanden, kan vi skape en rettferdig verden, og hindre at flyktningkriser oppstår.

4.1 FNs Høykommissær for flyktninger

FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) sin oppgave er å lede og samordne internasjonalt arbeid for å beskytte flyktninger og løse flyktningproblemer. AUF støtter UNHCR og mener at de bør ha hovedansvaret for flyktninger. Flere stater, inkludert Norge, bryter i dag anbefalinger fra UNHCR og den internasjonale konvensjonen for flyktninger, ved retur av flyktninger. AUF mener at UNCHRs anbefalinger og flyktningkonvensjonen bør legges til grunn for alle staters innvandringspolitikk.

Videre mener AUF at flyktningkonvensjonen er utdatert, og trengs en oppdatering. I dag er det flere grupper mennesker som er på flukt, siden 1951 – da flyktningkonvensjonen ble vedtatt. For at forfølgelsen skal danne grunnlag for beskyttelse etter konvensjonen, må det være grunnet etnisitet, religion, nasjonalitet, tilhørighet til en spesiell sosial gruppe eller politisk tilhørighet. Det vil si at flyktningkonvensjonen ikke inkluderer mennesker som er på flukt fra voldshandlinger, som ikke er spesielt rettet mot individet, og slik er situasjoner som ofte i krigsområder. En annen gruppe som er utelatt beskyttelse er klimaflyktninger.

Som et direkte følge av naturkatastrofer, dårlig klima og ulevelige forhold er disse menneskene drevet på flukt fra sine egne hjem. Antallet klimaflyktninger øker drastisk, og er forventet å være oppe i 200 millioner ved slutten av dette århundret.

Fattige rammes hardest av dårlig klima, og frarøves livsgrunnlaget som følge av tørke, flom, monsuner og mer. Verdenssamfunnet, og særlig land som har det historiske ansvaret for verdens klimagass utslipp, har et ansvar for klimaflyktningene – som rammes hardest av klimaendringene. Mennesker som flykter som følge av klimaendringer har ikke krav på internasjonal beskyttelse. AUF krever at mennesker som flykter som følge av klima- og miljøendringer får flyktningstatus, og omfattes av et eget paragraf i flyktningkonvensjonen fra 1951.

AUF vil:

- At UNCHRs anbefalinger skal gjøres juridisk bindende for statene og at det innføres sanksjoner for de som ikke følger opp dette
- At FNs flyktningkonvensjon oppdateres, slik at den omfatter flere grupper som er på flukt i dag, som LHBTI-personer og klimaflyktninger
- At mennesker som flykter som følge av klima- og miljøendringer får flyktningstatus, og omfattes av et eget paragraf i flyktningkonvensjonen

4.2 Europeiske flyktningpolitikk - nytt regionalt samarbeid

Den seneste tiden har migrasjonen til Europa vist at behovet for et felles europeisk mottakssystem er stort. Gjennom Dublin-samarbeidet skal europeiske land sammen avløse hverandre for å lettere kunne ta imot og bosette mennesker som trenger asyl. Dublin-samarbeidet har imidlertid vist seg å fungere dårlig under press. Dublin-landene har likevel både den politiske og økonomiske kapasiteten som trengs for å kunne bosette og integrere mennesker på flukt på en god måte.

Dublin II-forordningen slår fast at man bare kan søke asyl i det første landet man ankommer. Dette betyr i praksis at de aller fleste asylsøkere kun har rett til å søke asyl i landene ved Schengens yttergrenser - spesielt Italia, Hellas og Spania. Dette er både urettferdig og usolidarisk. Kapasiteten til å behandle menneskene med respekt og verdighet, samt muligheten til å integrere dem, er for lengst sprengt. Det har lenge foregått omfattende brudd på menneskerettighetene, og i Hellas er det dokumentert tilfeller hvor asylsøkere settes i bur fordi kapasiteten ikke strekker til. De mest pressede landene har nå sluttet å registrere asylsøkere, og de aller fleste reiser nå videre til andre land. Det viser tydelig at Dublin-forordningene ikke fungerer etter hensikten, og at dagens regelverk ikke fungerer for samtidens flyktningssituasjon.

Trygge og lovlige veier til Europa for mennesker på flukt vil bidra til at flyktningene ikke lenger vil være prisgitt menneskesmuglere og å måtte risikere livet for å kunne komme til Europa for å søke om beskyttelse.

Dette vil dessuten bidra til at organiseringen og mottaket av flyktningene vil kunne foregå i langt mer ordnede og forutsigbare former enn den uoversiktlige situasjonen man i dag befinner seg i. AUF mener at Norge har en plikt til å være et land i front på mottak og inkludering av asylsøkere og mener derfor at Norge skal reforhandle Dublin-forordningene, og ta initiativ til forhandlinger om et nytt asyl- og grensesamarbeid i Europa. AUF mener at Europa må ha et rettferdig og felles kvotesystem, hvor alle land bidrar gjennom en solidarisk fordeling. Et slikt felles system i Europa for flyktninger vil bidra til en stabil og regulert innvandring.

Norges eventuelle bidrag av styrker til EUs felles grensevaktsstyrke Frontex skal kun bidra til å hjelpe mennesker på flukt med å finne sikkerhet i Europa, ikke bidra til å begrense eller å avskrekke folk på flukt til Europa.

AUF vil:

- At Norge skal trekke seg ut av Dublin-forordningene, og ta initiativ til forhandlinger om en ny avtale for grensesamarbeid i Europa og et felles kvotesystem for flyktninger
- At det skal være mulig for mennesker på flukt å søke om asyl ved ambassader og utestasjoner som ligger nær landet de flykter fra.
- At det skal bli lettere å få familiegjennforening, opphold gjennom humanitære adgangsprogram eller å få studieopphold.
- At Norge skal si nei til EU-direktivet som pålegger flyselskap eller skip som frakter passasjerer uten nødvendig dokumentasjon å betale returkostnadene, og at EU går bort fra dette direktivet.
- At norske myndigheter må utarbeide en liste over land i Schengensamarbeidet som ikke har prosedyrer som kan garantere for nødvendig rettssikkerhet og som ikke behandler asylsøkere i tråd med menneskerettigheten
- Norge må øremerke bidrag til Schengen-samarbeidet til styrking av mottakerapparatet til de landene som mottar flest asylsøkere
- Norge skal ikke sende styrker til EUs felles grensevaktsstyrke dersom det er ment for å begrense eller avgrense folk fra å sikre seg lovlig reise til Europa.

4.3 Internasjonale flyktningeleirer

Mye av den viktige jobben som gjøres med mottak og oppfølging av mennesker på flukt gjøres i internasjonale flyktningeleirer. Gjennom å aktivt kunne ta imot, pleie og hjelpe mennesker med akutte grunnleggende behov kan man også avløse den øvrige flyktningekrisen. Mange mennesker som er på flukt er ikke først og fremst motivert av migrasjon til et nytt land, men er på flukt bort fra den akutte nødssituasjonen de befinner seg i. AUF mener derfor at Norge bør øke bidrag til flyktningeleirer rundt om i verden.

De aller fleste som flykter fra sitt hjemland, flykter bare over landegrensen og til nabolandene. Årsaken til dette er blant annet fordi mennesker på flukt ønsker å bosette seg i det nærmeste og tryggeste område nær sitt hjemland. De ønsker gjerne å flykte til land de raskt kan forlate når hjemlandet er trygt igjen, og i tillegg er denne flukten enklere enn å flykte til andre kontinenter. Dette har ført til at det er millioner av flyktninger i nabolandene til konfliktstater. Kapasiteten i disse vertslandene er strukket til det ytterste, og disse landene er avhengige av avlastning.

Ansaret for flyktningleirene er uklart. I følge folkeretten har vertslandene hovedansvar for flyktnings sikkerhet, men likevel er det FNs høykommissær for flyktninger og andre ikke-statlige organisasjoner som har ansvar for de aller fleste flyktningleir i praksis. Dette kan være en utfordring for flyktnings behov, fordi det ikke er tydelig nok hvem som har ansvar for deres sikkerhet.

Flyktningleir er først og fremst ment for midlertidig opphold for mennesker som har behov for beskyttelse. Selv om millioner av mennesker befinner seg i flyktningleir i dag, har de begrenset tilgang til å dekke sine behov. Deres opphold i en flyktningleir over tid kan være brudd på flere menneskerettigheter. Flyktningleir kan også være i strid med menneskerettighetene i seg selv. Å begrense menneskenes bevegelsesfrihet er et brudd på menneskerettighetene. Derfor må fokuset fra humanitær støtte til forpliktelser og ansvarsfordeling innebære at aktørene, som UNHCR, må revurdere sin posisjon og ansvar, dette kan være med på å styrke sikkerheten til mennesker på flukt.

AUF vil:

- At Norge øker bidraget til de eksisterende flyktningleirer
- At det skal i tillegg til elementær nødhjelp tilbys utdanning og fritidstilbud ved flyktningleirer
- At ansvarsfordeling for flyktningleirer synligjøres

4.4 Sårbare flyktninger

Alle flyktninger er i en sårbar situasjon, men noen grupper er mer utsatt enn andre. Det er viktig at Norge og verdenssamfunnet særlig fokuserer på å hjelpe og beskytte de

mest sårbare flyktningene. Mennesker med nedsatt funksjonsevne, kvinner, homofile, aktivister, barn og visse religiøse grupper opplever i større grad enn andre vold og trakassering. I tillegg kan de ha særlige behov som ikke dekkes i dagens flyktningleirer. Kvinner på flukt er en spesielt sårbar gruppe som opplever større grad av trakassering, trusler om vold og voldsutøvelse, mishandling. De får ikke den nødvendige beskyttelsen fra hjelpeorganisasjoner og myndigheter. Overgrepene finner sted på fluktruter, i flyktningleirer og ifølge FNs høykommissær for flyktninger, EU og Amnesty International opplever kvinner og jenter også vold, overgrep, utnyttelse og seksuell trakasseringer på europeisk jord.

Når flyktninger ankommer flyktningleirer eller har ankommet Europa må kvinner få individuell registrering og selvstendig status. AUF vil at Norge skal ha et klart fokus på kvinners rettigheter i sitt arbeid med å bidra til løsninger på flyktningkrisen. Det er behov for en utenrikspolitikk som beskytter kvinner og jenter på flukt. Trygge fluktruter vil være det som i størst grad har betydning for kvinners sikkerhet, da menneskehandel og trafficking i dag rammer kvinner på flukt hardt.

FN anslår at over to millioner mennesker utsettes for trafficking hvert år – flertallet av disse er kvinner. Mange presses ut i prostitusjon gjennom menneskehandel, eller som følge av fattigdom, mangel på utdanning eller lignende. AUF er imot kjøpt av seksuelle tjenester, og i Norge har vi hatt et forbud mot kjøp av sex siden 2009. AUF vil at Norge skal jobbe for et internasjonalt forbud mot kjøp av sex. De som kommer seg ut av prostitusjon trenger gode hjelpetiltak, i form av individuelle exit-ordninger, medisinsk oppfølging, samt utdanning som kan gi andre karrieremuligheter.

Barn på flukt er også en svært sårbar gruppe. Barn er utsatt for et sett med utfordringer andre grupper ikke møter, blant disse frarøvelse av foreldre eller foreldrepersoner i en tid av livet der de er avhengige av disse. Barn er også en særskilt utsatt gruppe da de selv kan brukes som pressmiddel av kidnappere, smuglere og gjeldsinnskrevne. De påvirker dermed andre utsatte grupper, i tillegg til at de blir mer utsatt selv. Barn er ofte også vanskeligere å identifisere og har ofte større vanskeligheter med å identifisere seg selv. Derfor må arbeidet med dette intensiveres. Norge har ved tidligere anledninger sagt nei til UNHCRs anbefalinger om å ta imot flyktninger med nedsatt funksjonsevne, med begrunnelsen om at det er vanskeligere å integrere dem i det

norske samfunnet, og i tillegg utgjør en større utgiftspost. Viktig er det også å prioritere flyktninger som av ideologiske, religiøse eller kulturelle grunner i større grad er utsatt.

Det er naturlig at Norge, som et av verdens rikeste land tar imot de aller sårbare flyktningene. AUF mener at Norge i større grad skal ta imot mennesker som er ekstra sårbare. Hovedformålet med flyktningpolitikken bør være å hjelpe flest mulig, og de som trenger det aller mest. For å ivareta sårbare flyktninger er det behov for vakthold i flere flyktningeleirer. Imidlertid har tidligere erfaringer vist at dette kan være vanskelig, for eksempel situasjoner der vaktholdet selv begår overgrep og kriminelle handlinger mot flyktningene. For å ivareta tryggheten til de sårbare flyktningene må vaktholdet bedres og sikres.

AUF vil:

- At Norge skal jobbe for et internasjonalt forbud mot kjøp av sex og mot menneskehandel i alle former
- At WHO i samarbeid med bistandsorganisasjoner må intensivere helsearbeidet rettet mot kvinner og jenter som har vært utsatt for prostitusjon og overgrep
- At den medisinske kvoten skal økes til 500 personer av flyktningene Norge tar i mot.
- At norsk asyl- og flyktningpolitikk skal styres etter prinsippet om å hjelpe de som trenger det mest.
- At det skal tilrettelegges for vakthold i flyktningeleirer der dette er nødvendig og det skal sikres at vaktholdet er trygt
- At alle flyktningeleirer har tilfredsstillende hygieniske og sanitære forhold, som tilgang til separate toaletter, tilgang på bind, undertøy, bleier og trygge rom
- Barn på flukt må beskyttes både i og utenfor flyktningeleirer og prioriteres i registrering
- Flyktninger som av spesielle årsaker er utsatt skal få særskilt beskyttelse

5. En tryggere verden

Krig, vold og konflikt er av de mest ødeleggende delene i en brutal verden. Våpenproduksjon er en av de viktigste bidragsyterne til å fore verden med mer

brutalitet. AUFs visjon er en verden uten våpen, krig og konflikt. Våpenindustrien tjener årlig milliarder av kroner på å selge varer som gir grobunn for væpnet konflikt. Derfor mener AUF at man må ha tydelige løsninger på vanskelige oppgaver. Internasjonal krigføring har de siste årene blitt mer høyteknologisk og man har nå muligheter til krigføring på helt andre vilkår enn før. AUF mener dagens situasjon krever strengere regelverk og klarere retningslinjer.

5.1 Nedrusting

Verden i dag har for mange, og ikke for få våpen. Årlig omsetter våpenindustrien strategiske varer for milliarder på milliarder som blir brukt i væpnede konflikter. Det er varer som rammer sivilbefolkningen sterkt, og byr på mange politiske og etiske problemstillinger. AUF mener at den internasjonale våpenindustrien er et onde som vi ikke har behov for. Agenda 2063, som er utviklingsplanen for den Afrikanske union, har gått foran og satt seg et mål om et våpenfritt kontinent innen 2020. AUF mener Norge skal arbeide for generell nedrustning av våpen internasjonalt.

Et av de viktigste humanitære nedrustningstiltakene Norge har bidratt med er rydding av miner og eksplosive krigsetterlatenskaper internasjonalt. Norge har en stolt historie, blant annet det internasjonale forbudet mot klasevåpen og det humanitære initiativet mot atomvåpen. Å rydde opp krigsetterlatenskaper er viktig for å kunne la lokalbefolkningen komme tilbake til normalen. Norge må enda gå foran når det kommer til fjerning av krigsetterlatenskaper og ta en ledende rolle i også opprydding av våpenlager for å begrense potensialet for destabilisering.

AUF vil:

- Norge skal arbeide for generell nedrustning av våpen internasjonalt

5.1.1 Halv- og helautonome våpen

I løpet av det siste tiåret, har utvidet bruk av ubemannede væpnede fartøy dramatisk endret krigføring, og bringer på banen nye humanitære og juridiske utfordringer. Raske fremskritt innen teknologi resulterer i arbeidet med å utvikle halv- og helautonome våpen.

Parter i krig og konflikt er i dag forpliktet til å følge internasjonal humanitærrett, nedfelt blant annet i Genèvekonvensjonene. Dette regelverket baserer seg på generell krigføring, og halv- og helautonome våpen er i dag ikke definert av et eget regelverk. Helautonome våpen er i stand til å velge og skyte på mål på egen hånd, uten menneskelig inngripen. Problemet beskriver mange etiske, juridiske, moralske, politiske, teknologiske og andre bekymringer med fullt selvstyrte våpen. Å gi maskinene makt til å bestemme hvem som lever og dør i en krigssituasjon er en uakseptabel bruk av teknologi.

Menneskelig kontroll av situasjonen på bakken i krigføring er avgjørende for å sikre både humanitær beskyttelse og effektiv juridisk kontroll.

AUF vil:

- Ha et omfattende forbud mot halv- og helautonome våpen, og vil derfor ha en internasjonal traktat mot bruk av slik krigføring.

5.1.2 Atomvåpen

Det finnes i dag rundt 16 000 atomvåpen fordelt på ni land. Atomvåpen utgjør en konstant trussel i verdensbildet, og har store humanitære og miljømessige konsekvenser hvis de blir tatt i bruk.

I dag eksisterer det ingen konvensjon som forbyr atomvåpen, selv om både FN og NATO har som uttalt mål om en atomvåpenfri verden. AUF mener at et internasjonalt forbud mot atomvåpen må på plass.

AUF vil:

- At Norge skal aktivt jobbe for et internasjonalt forbud mot bruk og lagring av atomvåpen.
- At inntil et slikt forbud er på plass må alle land ta sine atomvåpen ut av høy beredskap.
- Norge skal ta initiativ og arbeide for ny strategisk nedrusting mellom Russland og USA

5.2 Internasjonal handel med strategiske varer.

Internasjonal våpenhandel har vært preget av store forskjeller i lands regelverk for eksport. I en verden hvor det stadig blir lettere å handle på tvers av landegrenser er det på høy tid at man også har et felles internasjonalt regelverk for eksport og salg av strategiske varer. AUF mener Norge skal være en pådriver for å få på plass en internasjonal traktat for salg av strategiske varer. Traktaten må omfatte retningslinjer for salg, hvor hensynet til menneskerettigheter og sivilbefolkning er førende for om man skal kunne selge varer.

AUF vil:

- At Norge skal gå foran for å få på plass en internasjonal traktat om våpeneksport.
- At Norge skal jobbe for at hensynet til menneskerettigheter og sivilbefolkningen skal være førende for all handel med strategiske varer.

5.3 Eksport av strategiske varer

Selv om AUFs endelige mål er å avvikle våpenindustrien i Norge, er det også viktig å komme med endringer av dagens regelverk. Dagens regelverk for eksport av strategiske varer bygger på to grunnleggende hovedprinsipper. Norske forsvarsvarer skal kun benyttes til forsvar og ikke angrep, og at man skal alltid ta hensyn til menneskerettighetssituasjonen i landet man selger til.

Norge har i dag et av verdens strengeste regelverk for eksport av strategiske varer. Allikevel er regelverket ikke tydelig nok og prinsippene ofte blir brutt. Det finnes mange eksempler på at Norge selger varer til land som daglig bryter menneskerettigheter. AUF vil derfor tette smutthullene som finnes, for å kunne ha en våpenproduksjon man kan leve med.

Salg av strategiske varer omfatter det man klassifiserer som A- og B-materiale. Regelverket er tydelig på at man ikke skal eksportere A-materiale til land som begår overgrep mot befolkningen, men har ikke de samme restriksjonene når det kommer til B-materiale. AUF vil derfor sidestille A- og B-materiale i regelverket.

Regelverket er tydelig på at man ikke skal eksportere til land eller parter som er i væpnet konflikt. Likevel er det åpning for å selge varer til land som direkte eller indirekte støtter parter eller land, militært eller økonomisk. Ved å åpne for å selge varer til land i denne kategorien, sier man indirekte at man ikke finner det problematisk med væpnet konflikt. Derfor mener AUF at man ikke skal selge strategiske varer til land utenfor NATO-alliansen som direkte eller indirekte støtter parter eller land, i væpnet konflikt. AUF vil også gjøre det ulovlig å selge til land som har stor sannsynlighet for å havne i væpnet konflikt.

Selv om hovedinntekten til norsk våpenindustri kommer fra varer produsert i Norge, er det problematisk at norskeide selskaper i utlandet ikke er omfattet av samme regelverk som de som ligger innenfor landegrensene våre. Derfor ønsker AUF at bedrifter hvor Norge har 50% av aksjene, eller er majoritetsaksjonær, skal omfattes av det norske regelverket.

Sluttbrukererklæring er en garanti om at mottakerland av strategiske varer er endelige brukere av varene, og at de ikke skal eksporteres videre uten samtykke fra opprinnelseslandet. Slik sluttbrukererklæring fungerer i dag gir erklæringen ingen garantier for faktisk sluttbruk. Norsk militært materiell har de siste årene havnet på avveie, noe som krever en styrket kontrollmekanisme som sikrer at strategiske varer er under kontroll. Dersom sluttbrukererklæring skal ha effekt i praksis, er det essensielt at eksporten kontrolleres også i etterkant. Å styrke håndhevingsmekanismer for sluttbrukerdokumentasjon kan være en løsning på dette. Det finnes mange gode eksempler på velfungerende sluttbrukererklæringsordninger i f.eks Tyskland og USA. Norge bør lære av dette og følgelig styrke ordningen.

AUF vil:

- A- og B-materiell skal sidestilles.
- At strategiske varer ikke skal selges til nære allierte utenfor NATO-land som direkte eller indirekte støtter parter væpnede konflikter.
- At all eksport av strategiske varer til autoritære regimer og land hvor grunnleggende menneskerettigheter utfordres, må stanses.
- At sluttbrukererklæring skal kreves ved all eksport av strategiske varer, også av NATO-land og nære allierte

- At Norge ikke skal selge strategiske varer til land som har stor sannsynlighet for å havne i væpnet konflikt og menneskerettighetssituasjonen i mottakerlandet skal ha en avgjørende rolle i lisensvurderingene.
- At norskeide datterselskap hvor man er har mer enn 50% av aksjene eller er majoritetsaksjonær, skal omfattes av norsk regelverk.
- At Stortinget skal løpende orienteres om resultatet av lisensvurderinger
- Norge må bruke eiermakt til å begrense internasjonal spredning av norskutviklet våpenteknologi til andre land og selskap hvor Norge ikke er majoritetseier

5.4 Humanitære militære intervensjoner

Gjennom historien har verden sett både nødvendigheten av militære inngrep, men også konsekvensene. Bruk av militære midler har vært en direkte årsak til eskalering av konflikter, økt våpen- og ammunisjonstilgang og økt radikalisering. Dette går spesielt utover sivile, som allerede er den mest utsatte gruppen under sårbare situasjoner.

For AUF er det viktig at den internasjonale politikken Norge fører gjenspeiler målet om å være en fredsnasjon. Kjernen i vårt internasjonale engasjement må være forsonings- og dialogarbeid og en sterk bistandspolitikk som fokuserer på å løse langvarige konflikter, sivilt samfunn og en utdanningspolitikk med større vekt på kvalitet og ikke bare kvantitet. Fred og demokrati kan ikke tvangsinnføres av utenlandske stormakter.

Ensidig fokus på militærbruk er aldri løsningen på en internasjonal konflikter. Alle tiltak som iverksettes må være langsiktige og ha omfattende dialog og strukturelle endringer som hovedfokus. Stormaktene alene kan aldri opptre på vegne av hele verdenssamfunnet. AUF ønsker en verden ledet av FN. AUF mener derfor at Norge aldri skal sende soldater til utlandet uten et klart FN-mandat, og at deltakelse i FNs fredsbevarende operasjoner skal prioriteres.

AUF vil:

- At Norge skal prioritere å delta i FN-ledede fredsoperasjoner.

- At FN-mandat, streng implementering av kriteriene formulert i R2P, samt en plan for gjenoppbygging og forsoning, alltid skal være en forutsetning for militær intervensjon.
- At alle tiltak som iverksettes skal være langsiktige og skal ha omfattende dialog og strukturelle endringer som hovedfokus.
- At alle norske bidrag til internasjonale operasjoner skal granskes av en uavhengig kommisjon og rapporten skal offentliggjøres
- Norge skal jobbe for FN-ratifisering av Responsibility to Rebuild prinsippet
- Norge skal ikke delta i militære operasjoner eller internasjonale ”anti-terror” - oppdrag i regi av løse allianser av villige stater uten at disse operasjonene er ledet av FN

5.5 Voldtekt som våpen

Voldtekt er en grusom krenkelse og et alvorlig overgrep mot mennesker. Den seksualiserte volden er både fysisk og psykisk traumatiserende. Voldtekt brukes systematisk og finner sted i de fleste kriger, både som våpen mot enkeltmennesker og hele lokalsamfunn. Det er særlig barn og kvinner som rammes, og det er en av de mest effektive og billige måtene å gjennomføre etnisk rensing på.

I de hardest rammede områdene har hjelpeorganisasjonene strømmet til, og mange har heldigvis fått den medisinske behandlingen de har hatt behov for. Dessverre har mange kvinner blitt ufrivillig gravide, og blir møtt med et helsevesen som er langt fra beredt til å håndtere situasjonen. Behovet for langvarig fysisk og psykologisk behandling for ofrene av voldtekt er naturlig nok stort. De fleste land som utsettes for krig og konflikt har begrensede ressurser i helsevesenet, og psykisk beredskap er sjelden en prioritet. Personer med ubehandlede traumer er ikke bare i en personlig krise, men kan også by på utfordringer for familien og lokalsamfunnet. Man har mindre kapasitet til å jobbe, ta en utdanning og å ta vare på seg selv og menneskene rundt seg. Psykisk helsehjelp er derfor ikke en utgift, men en investering i folks framtid. AUF vil rette mer av norsk bistand inn mot psykisk nødhjelp og langsiktig behandling, og ønsker at Norge skal gå i front for en tilsvarende utvikling internasjonalt. I FN- og NATO-operasjoner må psykisk oppfølging av ofre for voldtekt være en naturlig del av gjenoppbyggingsarbeidet.

AUF vil:

- Sikre alle voldtekts ofre tilstrekkelig og gratis rettshjelp
- Ha økt bistand rettes inn mot psykisk oppfølging av krigs ofre, spesielt kvinner, menn og barn som har vært rammet av voldtekt
- Jobbe med at psykisk oppfølging av ofre for voldtekt må være en naturlig del av gjenoppbyggingsarbeidet i FN- og NATO-operasjoner
- At Norge skal trappe opp arbeidet med å implementere FN resolusjon 1325 om kvinner i krig og konflikt

6. Ekstremisme og radikalisering

AUF anser trygghet som en grunnleggende betingelse for frihet. Ingen er frie uten at de også opplever trygghet fra vold, utbytting, katastrofer og andre former for ekstrem risiko. Et samfunn der folk har tillit til hverandre, beslutningstakere og viktige fellesinstitusjoner, er et tryggere samfunn hvor tilbøyeligheten til antisosial atferd og lovbrudd er mindre. Små sosiale forskjeller, nærhet, demokratisk deltakelse og felles møtepunkter mellom ulike mennesker i samfunnet, er grunnleggende for denne tilliten. Stilt overfor nye trusselbilder og risiko er det derfor viktig at vi ikke ledes til å ta drastiske og lite velbegrunnede grep som undergraver de elementene som i utgangspunktet har gjort det norske samfunnet til et samfunn kjennetegnet av tillit og trygghet.

Ekstremisme finnes også i Norge, og dessverre har dette også rammet oss i form av politiske terrorhandlinger. Denne erkjennelsen krever en revurdering av trusselbildene, en økt bevissthet og utvikling av vår evne og kapasitet til å avverge og håndtere krisesituasjoner. Samtidig skal Norge fremdeles være et åpent, demokratisk og raust samfunn, hvor rettsstatens prinsipper er ufravikelige og hvor våre mål for justispolitikken og kriminalomsorgen ikke er å være strengest mulig eller å straffe for å hevne.

AUF mener at usikre tider særlig krever et anstendig og nøkternt sikkerhets- og justispolitisk ordskifte. Vi ser en utvikling hvor unge europeere fra alle samfunnslag lar seg rekruttere til ulike terrorgrupper. Denne utviklingen har finner sted når storsamfunnet ikke har klart å fange opp ungdom som faller utenfor. Et åpent, inkluderende og raust fellesskap skal forebygge etableringen av parallellsamfunn og styrke sikkerhetsnettene som gjør at unge som faller utenfor og opplever liten tilhørighet.

Ekstremisme kan ha sitt opphav mange ulike steder. Faktorer som arbeidsledighet, fraværende mulighet til utdanning og langvarig tilværelse i flyktningleirer bidrar til at ungdommer lettere ledes inn til ekstreme miljøer.

Det individuelle aspektet ved radikalisering gjør det utfordrende å skape internasjonale strategier, desto viktigere er det å støtte om organisasjoner som jobber lokalt med denne utfordringen. Norge bør være et foregangsland i arbeidet med gjennomføringen og praktiseringen av FN-resolusjon 2250 «Youth, peace and security», som har som hensikt å bistå organisasjoner ledet av ungdom i deres arbeid med blant annet demokratibygging og konfliktløsning.

Barn hører ikke hjemme i krig. Konsekvensene av langvarige konflikter, radikalisering er rekrutteringen av barnesoldater. AUF mener at det skal opprettes skjermede skoler for barn som blir tvunget til å være barnesoldat, sørge for tilstrekkelig tilgang på helseoppfølging for traumer og andre belastninger, samt får en anledning til å få barndommen tilbake. Barn som frarøves muligheten til barndom bør få større internasjonal oppmerksomhet og arbeidet må intensiveres. Samtidig må arbeidet med å hindre rekruttering av barnesoldater prioriteres

Etterretning må til for å avdekke terrornettverk og avverge terrorisme. Når terrortrusselen er global må også etterretning gjøres på tvers av landegrenser. AUF vil derfor at det skal opprettes formalisert samarbeid mellom relevante etterretningsorganisasjoner i Europa for deling av informasjon.

AUF vil:

- At det skal opprettes skjermede skoler for barn som blir tvunget til å være barnesoldater
- At det skal opprettes institusjoner for fysisk og psykisk oppfølging av tidligere barnesoldater
- At Norge bør være et foregangsland i arbeidet med gjennomføringen og praktiseringen av FN-resolusjon 2250 «Youth, peace and security»
- At etterretningssamarbeidet mellom europeiske etterretningsorganisasjoner skal formaliseres og sørge for effektiv informasjonsdeling mellom land.
- Gjennom målrettet bistand og dialogarbeid i internasjonale fora, skal Norge være et foregangsland i å bekjempe ekstremisme og radikalisering
- Støtte sivile organisasjoner som arbeider mot ekstremisme

Ordliste for internasjonalt program

- A- og B-materiell: Eksport av militært materiell deles i A- og B-materiell, hvor A-materiell er våpen og ammunisjon, mens B-materiell er militært materiell som ikke regnes som våpen eller våpendeler, eksempelvis overvåkningsutstyr eller kjøretøy.
- Agenda 2063: En 50-års plan for å styrke enhet, framgang og fred i Afrika. Lansert i forbindelse med 50-årsjubileet til Den afrikanske unionen.
- Aksjonærregister: Register med informasjon om alle hendelser og transaksjoner i norske aksje- og allmennaksjeselskap, samt sparebanker med egenkapitalbevis
- Amnesty International: Internasjonal menneskerettighetsorganisasjon.
- Antisosial atferd: Atferd som strider mot samfunnets normer og regler. Både atferd som er direkte kriminell, grovt hensynsløs og som bryter grovt med allmenne moralnormer regnes som antisosial.
- Arktisk råd: Mellomstatlig organ for samarbeid om spørsmål knyttet til utfordringer landene i Arktis står overfor med formål om å fremme bærekraftig utvikling med hensyn til miljø, sosiale forhold og økonomi.
- AU: Den Afrikanske Union
-
- BNI: Brutto nasjonalinntekt, mål på et lands samlede inntekter. Bruttonasjonalinntekt er summen av bruttonasjonalproduktet (BNP), netto formuesinntekter fra utlandet og netto lønnsinntekter til privatpersoner fra utlandet.
- BNP: Brutto nasjonalprodukt, er lik summen av alle varer og tjenester som produseres i et land i løpet av et år, minus de varene som blir brukt under denne produksjonen. Denne summen deles her på antall innbyggere i landet.
- De facto: I praksis
- Den Medisinske Kvoten:
- Dublin II-forordningen: Avtale mellom landene i Schengen-samarbeidet som sier at asylsøkere skal returneres til første ankomstland.
-
- Ekstrem fattigdom: Å leve for under 1,90 dollar dagen.
- Etikkrådet: uavhengig råd som vurderer om investeringer i enkelte selskaper er i strid med de etiske retningslinjene for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland.
- EU: Den Europeiske Union
- EØS: Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet
- Flyktningkonvensjonen: Folkerettslig avtale som inneholder vilkårene for anerkjennelse som flyktning
- FNs tusenårsmål: Åtte konkrete mål for bekjempelse av fattigdom, som skulle nåes innen 2015
- Frihandelsavtale: En frihandelsavtale er en avtale mellom to eller flere land eller områder der hovedhensikten er å skape bedre rammebetingelser for handel mellom partene.
- Frontex: EUs grensekontrollbyrå
- GAVI: Det globale vaksineinitiativet
- Gènevekonvensjonene: felles betegnelse for en rekke internasjonale overenskomster om beskyttelse av krigens ofre
- Gribbefondene: selskaper som har spesialisert seg på å kjøpe opp gjeld for en brøkdel av verdien for deretter å kreve full tilbakebetaling
- Halvautonome våpen: Delvis selvstyrte våpen
- Helautonome våpen: Selvstyrte våpen
- HIPC: Heavily Indebted Poor Countries
- Hjemfallsretten: juridisk begrep som brukes om tilfeller der eiendom tilbakeføres vederlagsfritt til opprinnelig eier; vanligvis Staten. Hjemfall er en del av de norske konsesjonslovene, og ble innført for å hindre at utenlandsk storkapital fikk kontroll over den norske vannkraften.
- HPV-vaksinen: Vaksine mot virus som forårsaker livmorhalskreft
- Illegitim gjeld: Långivere har med viten og vilje gitt lån til regimer som ikke har ivaretatt befolkningens interesser, eksempelvis lån tatt opp av diktatorer til personlig forbruk.
- ILO: International Labour Organisation

- Jurisdiksjon: Rettslig begrep på myndighetenes grunnlag for å utøve tvang på sine statsborgere og i sitt territorium.
- Klasevåpen: Luftbårne eller bakkeutskutte eksplosive våpen som i sin tur skyter ut en rekke mindre eksplosiver: en klase av små bomber
- Klimaflyktning: Person på flukt fra klimaendringer.
- Kvinner Kan: Kurs utviklet av Arbeiderpartiet og AUF for å gi unge kvinner opplæring for å gjøre det enklere å ta plass i den politiske debatten og ta tunge verv. Kurset har blitt videreutviklet til bruk i internasjonale settinger, blant annet i samarbeid med Norsk Folkehjelp
- Konvensjon: Folkerettslig bindende avtale mellom to eller flere stater
- Kreditorer: En som har krav på en ytelse. Ytelsen er gjerne et pengebeløp, men kan også være varer og tjenester.
- Krigsetterlatenskaper: Eksplosiver som ligger igjen etter væpnet konflikt, eks klasevåpen og landminer.
- Kvoteflyktning: Overføringsflyktning, personer som vanligvis er registrert som flyktninger hos FNs høykommissær for flyktninger, men som ikke kan tilbys en varig løsning i det landet de befinner seg og som derfor overføres til et tredje land
- Land-for-land rapportering: Rapporteringsstandard som innebærer at selskaper, for hvert land de opererer i, blant annet viser inntekter, utgifter, fortjeneste, skatt og antall ansatte.
- Mandat: Det mandat som en person, eller gruppe har for å beslutte eller å uttale seg i en gitt sak eller et gitt spørsmål
- Menneskehandel: Å utnytte barn, kvinner og menn til å utføre arbeid og tjenester ved bruk av tvang, vold, trusler, forledelse eller ved å utnytte personens sårbare situasjon.
- Merverdiavgift: Generell forbruksavgift (skatt) på verdien som blir lagt til varer eller tjenester i hvert produksjons- eller handelsledd i innenlandsk omsetning
- Migrasjon: Forflytning av mennesker over landegrenser eller innad i et land.
- Militær intervensjon: Handling der en stat eller internasjonal organisasjon setter inn militære krefter i en annen suveren stat
- Monopol: Markedssituasjon hvor det bare opptrer én bedrift på tilbudssiden.
- NATO: North Atlantic Treaty Organisation, forsvarsallianse.
- Norad: Direktoratet for utviklingssamarbeid som forvalter norske bistandsmidler og gir faglige råd til de som yter bistand og sørger for at den norske bistanden kvalitetssikres og evalueres, og at resultatene kommuniseres til den norske offentligheten.
- Olje for utvikling: Utviklingsprosjekt som tar sikte på å bistå samarbeidsland med å forvalte olje- og gassressurser basert på norske erfaringer.
- OSSE: Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa, forum hvor USA, Canada og størstedelen av Europa, inkludert Russland, drøfter europeisk sikkerhetspolitikk.
- Overnasjonal beslutningsmyndighet: Vedtak som binder medlemsstater som også er uenige i beslutningen
- Patent: Enerett til å utnytte en oppfinnelse
- Ratifisere: At en stat forplikter seg til å følge, og dermed blir part til, en folkerettslig (mellomstatlig) avtale.
- Reform: Forandring (omdanning) av de bestående forhold som er, eller er ment å være, til det bedre.
- Schengen-avtalen: Avtale som avskaffer grensekontroll av personer mellom medlemslandene, etter mønster fra den nordiske passunionen, og etablerer et omfattende politisamarbeid.
- Selskapsskatt: Flat skatt på 28% alle bedrifter (aksjeselskap, NUF og deltakerlignet selskap) må betale på det skattemessige overskuddet som framgår av næringsoppgaven
- Skatt for utvikling: Utviklingsprogram fra den norske staten med formål om å bidra til bedre skattesystemer og økte skatteinntekter i land som ønsker et samarbeid på dette området.
- Skatteparadis: Sted som har lav eller ingen skatt generelt – eller lav eller ingen skatt for penger som er opptjent andre steder. Kjennetegnes også ved at opplysninger holdes skjult
- Sluttkrønikerklæring: Garanti gitt til eksportør om at mottagerlandet er endelig bruker av våpnene, og at de ikke skal eksporteres videre uten samtykke fra opprinnelseslandet.
- Sosial dumping: begrep som knyttes til arbeidsinnvandring hvor utenlandske arbeidstakere får vesentlig dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn de nasjonale arbeidstakerne
- Spekulasjon: Kjøp og salg av finansprodukter for å profitere på svingninger i pris
- SPU: Statens Pensjonsfond Utland (Oljefondet), verdens største statlige fond

- Statsobligasjoner: Verdipapir, som en stat legger ut på anbud når den trenger penger. Verdipapiret kjøpes av høystbydende, og fungerer i praksis som et lån. I motsetning til lån går pengene fra statsobligasjonen rett inn i statskassa til landet som utsteder den uten betingelser.
- Strategiske varer: Militært materiell, både våpen og annet materiell.
- Students at Risk-ordningen: Ordning som skal gi utenlandske studentaktivister som blir nektet å gjennomføre sin utdanning i hjemlandet, en mulighet til å videreføre sine studier i Norge.
- Subsidier: overføringer, ensidige eller vederlagsfrie ytelser, som er knyttet til næringsvirksomhet.
- Suverenitet: Uavhengighet, selvstyre
- Svalbardtraktaten: Avtale som regulerer Norges suverenitets- og myndighetsutøvelse på Svalbard
- Teknologioverføring: Deling av teknologisk informasjon gjennom utdanning og opplæring
- Trafficking: Menneskehandel
- Traktat: Viktige mellomfolkelige avtaler
- Trepertssamarbeid: Samarbeid mellom de tre partene i arbeidslivet: arbeidstakere, arbeidsgivere og staten
- TRIPS-avtalen: internasjonal avtale om handelsrelaterte sider av opphavsretten med nærstående rettigheter (rettigheter for utøvere, filmprodusenter og kringkastere), patentretten, designretten, kretsmønsterretten og kjennetegnsretten (varemerker og geografiske opprinnelsesbetegnelser) – og beskyttelsen av forretningshemmeligheter.
- U-land: Utviklingsland
- UNDP: FNs utviklingsfond
- UNHCR: FNs høykommissær for flyktninger, FN-organisasjon med ansvar for flyktninger i henhold til Flyktningkonvensjonen
- Utvinningsselskap: Selskap som utvinner naturressurser
- Valutabevegelser: Svingninger i valutakurser
- Verdensorden: Organisering av verden
- Veto: Spesiell form for stemme som har utsettende eller blokkerende effekt for en beslutning innenfor en gitt ramme. Et veto kan bare forhindre en beslutning, det kan ikke forandre innholdet av denne.
- Vetorett: Rett til å avlegge vetostemme
- WHO: Verdens helseorganisasjon
- WTO: Verdens handelsorganisasjon
- Økonomisk boble: Handel i store mengder og med kraftige stigninger i prisen på en vare, som ikke er basert på varens egenskaper og verdi, men på en tiltro til, at prisen vil fortsette å stige
- Økosystem: Organismesamfunn og de livløse faktorene i miljøet der samfunnet finnes.

The background image shows a crowd of people at a protest or demonstration. A large red flag with the word 'FUNK' in white letters is prominent in the upper left. In the foreground, the back of a person's head is visible. To the right, a small rainbow flag is held up, featuring a logo and the word 'HELENO'. The entire image has a red color overlay.

VI

BYGGER

LANDET

*for
framtida*

vedtatt på AUFs 55. ordinære landsmøte
oktober 2016